

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТӨТЕНШЕ ЖАҒДАЙЛАР МИНИСТРЛІГІ**

**АЗАМАТТЫҚ ҚОРҒАУ РЕСПУБЛИКАЛЫҚ
ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ОРТАЛЫҒЫ**

**ҰЙЫМДАРДА КОМАНДАЛЫҚ-ШТАБТЫҚ
ЖАТТЫҒУҒА ДАЯРЛЫҚ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ ЖӨНІНДЕГІ
ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫСТАР**

Алматы - 2016 жыл

Ұйымдардағы командалық-штабтық оқу-жаттығуына дайындық ЖЭПС өткізу жөніндегі әдістемелік ұсыныстар (ары қарай — Әдістемелік ұсыныстар) басшы құрамға, азаматтық қорғау қызметінің бастықтарына, көшіру органдары өкілдеріне және ұйымдардың АҚ құрылымдары командирлеріне арналған.

Әдістемелік ұсыныстарда ұйымдардағы командалық-штабтық жаттығуларды дайындау және өткізу бойынша негізгі шаралар баяндалады.

Оқудың нақты мақсаттары мен тапсырмаларына, жаттығуға қатысушылардың құрамына және олардың дайындық деңгейіне, жергілікті жағдайлар мен ұйымдардың өндірістік қызметінің ерекшелігіне орай әдістемелік ұсыныстарды шығармашылық тұрғыда қолдануға болады.

Әдістемелік ұсыныстар ҚР «Азаматтық қорғау туралы» Заңы, 20.04.2015 ж. ҚР ПМ «Азаматтық қорғау саласындағы мамандарды және халықты оқыту, білімді насихаттау, ақпараттандыру ережесі» туралы № 381 бұйрығы негізінде әзірленген. Әдістемелік ұсыныстардың негізіне «Үйренулер мен жаттығуларды өткізу, сондай-ақ азаматтық қорғау лауазымды тұлғалары мен ұйымдардың жұмысшы персоналдарын ТЖ жағдайларында әрекет етуге оқыту жөніндегі ұсыныстар» жөніндегі оқу құралы алынған, ҚР ПМ ТЖК Азаматтық қорғаныс басқармасында 2016 жылғы 20 қаңтарда №29-5-1/167-и келісілген, сондай-ақ Азаматтық қорғаудың мемлекеттік жүйесінің басшы құрамымен сабақ өткізу кезінде және жаттығуларға қатысуда жинаған тәжірибелері пайдаланылған.

Әдістемелік ұсыныстар Орталықтың әдістемелік кеңесі 2016 жылғы 17 ақпанда мақұлданған және Төтенше жағдайлар комитетінің Азаматтық қорғаныс басқармасында 2016 жылғы 6 сәуірде №29-5/1044-11 келісілген.

«Ұйымдарда командалық-штабтық жаттығуға даярлық және өткізу жөніндегі әдістемелік ұсыныстарды» дайындауға және шығаруға Азаматтық қорғау республикалық оқу-әдістемелік орталығы қызметкерлері: Е. Н. Мельников, Т. К. Вафина, А. А. Тасиева, З.А. Ашинова, Т. Д. Сыдықова қатысты.

Приложение №5

«УТВЕРЖДАЮ»
Руководитель учения

(подпись)
«__»_____20__г.

ЧАСТНЫЙ ПЛАН
Посредника при спасательной команде

Тема учения:
Учебные цели:
• Общая
• Для личного состава спасательной команды
Состав участников:
Время проведения учения:
Место проведения учения:

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕНИЯ УЧЕНИЯ

№ п/п	Наименование	Руковод-ство	Посред-ники	Обучае-мые	Всего
1	Руководящий состав				
2	Работники служб ГЗ				
3	Командиры формиро-ваний ГЗ				
4	Личный состав формирований ГЗ				
ИТОГО					

Посредник при спасательной команде _____

I-тарау. Жалпы ережелер

1. Ұйымдардағы командалық-штабтық жаттығулар - басқару органдарының, Азаматтық қорғаныс бастықтарының, басшы құрамның, Азаматтық қорғаныс штабтарының. АҚ және ТЖ қызметтері бастықтарының және Азаматтық қорғау құрылымдары командирлерінің, табиғи және техногенді сипаттағы төтенше жағдайларды жою және Азаматтық қорғаныс бойынша ша- раларды орындау болып табылады.

Олар ұйымдардың Азаматтық қорғаныс бұйрығы негізінде жүргізіледі. Командалық-штабтық жаттығулар ұйымдардың кешенді жаттығуға, объектілік жаттығуларға, сондай-ақ жаттығулардың басқа да түрлеріне қатысуына жан-жақты дайындалуға қабілеттендіреді.

2. Командалық-штабтық жаттығулар келесі мақсаттарда өткізіледі:

- басшы құрамның, АҚ штабтарының, АҚ қызметі бастықтарының және АҚ құрылымдары командирлерінің ТЖ жою жөнінде, Азаматтық қорғаныс шараларын орындау бойынша жұмыс жүргізудегі жоғары үйлестірушілікке қол жеткізу;

- төтенше жағдайларда адамдарды қорғаудың әдіс-тәсілдерін жетілдіру және ұйымдар жұмыстарының тұрақтылығын көтеру;

- төтенше жағдайлардың салдарларын жою және Азаматтық қорғанысты жүргізу бойынша жетілдірілген жолдар мен тәсілдерді анықтау және оны даярлыққа келтіру мерзімін қысқарту;

- басшы құрамның бағынышты адамдарды басқарудың, болған төтенше жағдайға баға берудің, дұрыс шешім қабылдаудың, атқарушыларға міндеттер қою және олардың орындалуын ұйымдастыру дағдыларын сіңіру;

- АҚ штабы және Азаматтық қорғау қызметтері бірлесіп әрекет ету және жұмыс жүргізудегі жоғары үйлестірушілікке қол жеткізу;

- үйретілетін басшы құрамға, құрылымдардың командирлеріне жоғары моральдық-психологиялық қасиеттерді, тосын жағдайларда сауатты әрекет ету.

Осы әдістемелік ұсыныста командалық-штабтық оқу-жаттығуға даярлық және өткізу мәселелері қаралады.

4. Командалық-штабтық жаттығу жылына кем дегенде бір рет ұйымға ыңғайлы уақытта өткізіледі, ұзақтығы бір тәуліктен аспайды, оның ішіне 8 жұмыс сағаты кіреді.

5. Ұйымдарда командалық-штабтық оқу-жаттығу дербес іс-шара бойынша немесе оны жоғары тұрған мекеменің оқу-жаттығуына қатыстыру ретімен өткізіледі.

6. Оқу-жаттығу басшы құрамды, АҚ штабтарын, АҚ қызметтері және көшіру ТЖ алдын алу және жою жөніндегі және ұйымның АҚ жоспарында қарастырылған барлық іс-шараларды пысықтауды қамтамасыз ететін кешенді тақырыптар бойынша жүргізіледі.

7. Оқу-жаттығуларға даярлық жоспарлы және ұйымдастырушылық сипатта жүргізілуі тиіс. Командалық-штабтық оқу- жаттығулардың алдында басшы құрамды (лекциялар, семинарлар, жаттығуды топталып жасау), сондай-ақ қатысатын АҚ құрылымдарын даярлау қажет (іс жүзіндегі сабақтар, жаттығулар, хабарландыру және жинау бойынша жаттығулар).

8. Жаттығуға қатысушылардың құрамын және оның өткізу мерзімін дұрыс анықтау негізгі талап болып табылады. Осы мәселелерді шешу кезінде белгіленген уақыт шегінде жаттығуға күш пен құралдарды қатыстыру мақсатында ең алдымен жаттығу мәселелерін қажетті аз уақыт ішінде өндіріске зардабын тигізбей пысықтау үшін, сондай-ақ талапты төмендетпей және жеңілдетпей, ұйымның өндіріс қызметіне тән ерек- шеліктерді, ал ауыл шаруашылығы жұмысының маусымдылығын, кәсіпорындардың белгіленген графигін және жұмысшылардың ауыс- мын ескеру қажет. Командалық-штабтық оқу жаттығуына, әдетте:

- АҚ бастықтары -ұйымдардың бірінші басшылары;
- ұйымдардың басшы құрамдары;
- АҚ штабы;
- Азаматтық қорғау қызметі;
- көшіру органдары;
- АҚ құрылымдарының командирлері;
- Азаматтық қорғау құрылымдары (АҚ бастығының шешімі бойынша) қатысады.

9. Командалық-штабтық құрылымдардың оқыту мәселелерін пысықтау үшін жаттығу тақырыбына сәйкес қиын және үлгі боларлық бейбіт және соғыс уақытында болуы ықтимал оқиғаға жақын жағдай жасалуы тиіс. Ол жаттығуға қатысушыларды, ең қолайлы шешім қабылдап және іс-әрекетке күш пен құралдармен маневр жасау, техника мен қойылған міндеттерді, ең алдымен адамдарды құтқаруға байланысты мәселелерді атқару үшін өзге құралдарды толық пайдалануға белсенді және ынталы іс-әрекетке жұмылдырылуы тиіс.

Жаттығу кезінде жағдайды хабарлау немесе кіріспе енгізу жолымен, сондай-ақ қызметтердің баяндамалары бойынша жаттығуға қатысушыларды уақыты, орны, көлемі және деректер бойынша ақпаратпен қамтамасыз ету үшін нақты мүмкіншіліктерді ескере оты-

«УТВЕРЖДАЮ»

Руководитель учения

Подпись

«__» _____ 20__ г.

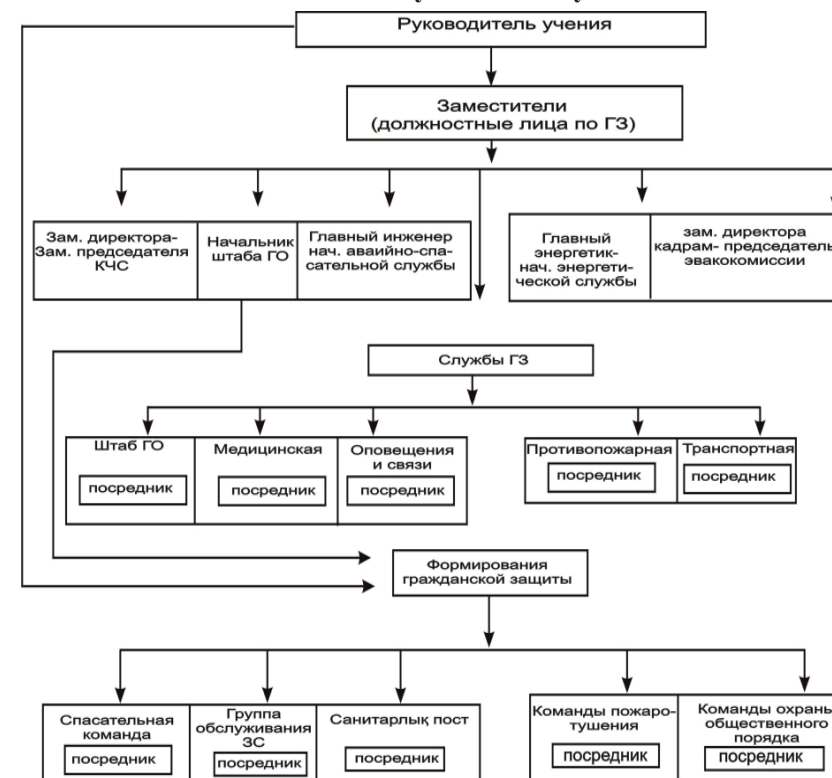
СХЕМА

организации руководства командно-штабным учением

(наименование организации)

РАСЧЕТ

Численности участников учения

мом воздушном нападении, укрытия их в защитных сооружениях;

- обеспечение безаварийной остановки оборудования, технических линий, перевода на пониженный режим работы агрегатов с непрерывным циклом работы;

- осуществление светомаскировки организации в режиме полного затемнения;

- организация (по окончанию воздушного нападения) работ по ускоренному строительству защитных сооружений;

- осуществление мероприятий по выводу рабочих и служащих из зоны разрушений, с последующей передислокацией в установленную безопасную зону;

- отработка мероприятий по проведению аварийно-спасательных работ в организации в зоне заражения;

- заслушивание лиц руководящего состава, командиров формирований ГЗ по защите рабочих и служащих организации при внезапном нападении противника и о порядке проведения аварийно-спасательных и неотложных работ после нападения;

- подведения итогов третьего этапа.

Разбор командно-штабного учения.

Начальник штаба руководства учением

(наименование организации)

(подпись)

рып жағдайды қиындату керек.

10. Командалық-штабтық жаттығу барысында дүлей зілзала, апат, сондай-ақ қазіргі заманғы зақымдау құралдарының зардаптарын жою бойынша мәселелерді пысықтауды қамтамасыз етеді және басқаруды ұйымдастырудың іс-тәжірибесіндегі дағдыларды жетілдіреді. Бұл:

- байланыс және хабарлау жүйелерін ұйымдастыру және оның

- үзіліссіз жұмысын қамтамасыз ету жолымен;

- басқару пункттерін жұмысқа дайындау;

- жедел және басқару пункттерінде әскери топтардың жұмыстарын ұйымдастыру;

- қажетті жағдай жасау, ол туралы мәлімет жинау және баға беру;

- дер кезінде шешім қабылдап және оны ресімдеу;

- тапсырмалар беру және олардың орындалуын ұйымдастыру.

11. Жаттығу барысында жүзеге асырылатын іс-тәжірибесіндегі ішіралар ұйымдарда атқарылатын олардың ерекшеліктері ескерілетін АҚ негізгі мақсаттарын қамтуы қажет.

Оларға мыналар жатқызылуы тиіс:

- жеке қорғаныс ғимараттарын босату және даярлау, оларға кейбір жаттығуға қатысушыларды паналату;

- жаттығуға қатысушыларға жеке қорғаныс құралдарын беру;

- жаттығуға тартылатын құрылымдардың жеке құрамына жеке қорғаныс құралдарын, мүлік, құралдар мен аспаптар беру;

- ұйымдарды ерекше жұмыс жағдайына көшіру және жарықты бүркемелеу бойынша іс-шаралар жүргізу;

- көшіру комиссиясының жұмысын іс жүзінде жүргізуді ұйымдастыру;

- күзету және коменданттық қызметті ұйымдастыру.

12. Командалық-штабтық жаттығу кезіндегі тәрбие жұмысы жаттығуға қатысушыларға нақты міндеттерді түсіндіру және оларды жаттығу ниеті мен жоспарын толық және сапалы орындауда күш-жігерін жұмылдыру, ықтимал авария, апат, зілзала және соғыс уақытындағы заманауи сокқы беру құралдарынан ұйымдардың жұмысшыларын, қызметкерлерін және олардың отбасы мүшелерін қорғауға жұмылдыру шараларын орындауда табандылық пен мақсаткерлікті сіңіру мақсатында өткізіледі.

13. Командалық-штабтық жаттығуды даярлықпен өткізу үшін жаттығу басшысы, оның орынбасарлары, делдалдары тағайындалады, сондай-ақ жаттығуға басшылық штабы құрылады.

14. Ұйымда командалық- штабтық жаттығу басшысы ұйымның АҚ бастығы, ал басшылық штабы қызметін ұйымның АҚ штабы атқарады.

Командалық- штабтық жаттығудың басшысы жаттығуға даярлық пен өткізуге жеке-дара жауап береді.

Ол:

- Қазақстан Республикасы Зандарының тиісті ережелерін, өзге де нормативтік құжаттарды, сондай-ақ осы Әдістемелік ұсынысты оқуға;
- ұйымдағы негізгі іс жағдайын, АҚ құрылымдары мен басшы құрамның тапсырмаларды іс жүзінде орындауға және АҚ бойынша өздерінің лауазымдық міндеттерін білуге;

- жаттығуға арналған негізгі мәліметтерді, жаттығудың басшы құрамын, жаттығуға басшылық штабын және делдалдарын анықтауға;

- жаттығудың негізгі құжаттарын әзірлеуге басшылық етуге;

- өзінің орынбасарларын, басқару органдарын, жаттығуға басшылық штабын және делдалдарды дайындауға;

- командалық-штабтық жаттығудың алдында жүргізілетін іс- шараларды бақылауға;

- жаттығуға қатысатын басқа қатысушылардың дайындығын ұйымдастыруға және жаттығуды жан-жақты қамтамасыз етуге;

- жаттығу барысында жағдайды сатылай өрістетуге мен қиындату жолымен оқу мәселелерін толық және сапалы пысықтауға, жаттығуға қатысушылардың іс-әрекеттеріне жеке өзі, орынбасарлары және делдалдары бақылау жасауға;

- барлық қатысушылардың қауіпсіздік шараларын қатаң сақтауын қамтамасыз етуге;

- жаттығу аяқталысымен басшы құраммен және АҚ құрылымдарының командирлерімен ортақ талқылауды даярлау мен өткізуге, оның барысында қатысушылардың практикалық іс- әрекетіне баға беруге және кемшіліктерді жою жолдарын анықтауға міндетті.

15. Жаттығудың көлемі мен сипатына байланысты көмекке жаттығу басшысының орынбасарлары және делдалдар тағайындалуы тиіс. Жаттығу басшыларының орынбасарлары АҚ мәселесі бойынша тыңғылықты даярланған ұйымның лауазымды қызметкерлері қатарынан даярланады. Олардың саны - оқытуды және АҚ негізгі қызметтері мен АҚ құрылымдарын бақылауды қамтуды ескере отырып, тақырыпқа, шаралар көлеміне, өндіріс ерекшелігіне байланысты анықталады. Олар жаттығу басшысы бекіткен жоспарлаушы құжаттарды әзірлеуге қатысады және солардың негізінде оқыту кезеңіндегі жұмыстарға өздерінің жеке жоспарларын құрастырады.

Делдал қызметкерлер, көшіру комиссиясы, АҚ құрылымдары командирлері, АҚ құрылымдары, ал қажет болған жағдайларда қатысушылардан да тағайындалады. Делдалдар ретінде ТЖ жөніндегі

г) по организации устойчивого управления мероприятиями ГО в условиях продолжающейся производственной деятельности, раз- вертыванию пунктов управления;

- выполнение мероприятий гражданской обороны в организации при их планомерном проведении;

- заслушивание лиц руководящего состава, начальников служб ГЗ, председателя эвакуационной комиссии о проведении мероприятий по переводу гражданской обороны организации с мирного на военное положение;

- подведение итогов первого этапа учения.

Второй этап: «Действия органов управления, штаба ГО , служб ГЗ по организации и проведению эвакуационных мероприятий»:

- отработка вопросов оповещения и сбора руководящего состава;

- отдача распоряжения руководящему составу о проведении мероприятий по рассредоточению и эвакуации в безопасную зону;

- выполнение мероприятий гражданской обороны по организации рассредоточению и эвакуации рабочих, служащих и членов их семей в безопасную зону;

- заслушивание начальника штаба ГО, председателя эвакуационной комиссии, главного инженера, начальников служб ГЗ по организации и проведению эвакуационных мероприятий:

- а) организация оповещения рабочих, служащих и членов их семей организации о начале эвакуации в безопасную зону;

- б) организация эвакуации автотранспортом через СЭП № ____

- в) организация эвакуации пешим порядком через СЭП № ____

- г) организация расквартирование эвакуируемых в безопасной зоне и их участие в строительстве, возведении защитных сооружений, приспособлении подвальных помещений для укрытия;

- д) организация подвоза рабочих смен;

- е) организация вывоза материальных ценностей в безопасную зону;

- ж) организация медицинского, материального и технического обеспечения, охраны общественного порядка;

- з) организация создания группировки сил ГО для ведения аварийно-спасательных и неотложных работ;

- и) организация работа эвакуоорганов.

- подведения итогов второго этапа учения.

Третий этап: «Действия органов управления, служб ГЗ, формирований ГЗ по выполнению мероприятий гражданской обороны организации в условиях внезапного нападения противника»:

- отработка вопросов оповещения рабочих и служащих об ожидае-

- отдача распоряжения руководящему составу по вводу действия плана по ликвидации чрезвычайных ситуаций (раздел « При угрозе возникновения. . .»);

- проведение мероприятий ГДЗ по предупреждению или снижению возможного воздействия аварий, катастроф и стихийных бедствий;

- заслушивание лиц руководящего состава, начальников служб ГЗ о проведении мероприятий, связанных с угрозой возникновения чрезвычайных ситуаций;

- подведение итогов первого этапа учения.

Второй этап: «Действия органов управления, штаба ГО, служб ГЗ при возникновении крупных производственных аварий, катастроф и стихийных бедствий»:

- отработка вопросов оповещения всех категорий рабочих и служащих организации (согласно схем оповещения в рабочее и вне рабочее время);

- сбор и отдача распоряжения руководящему составу по вводу действия плана по ликвидации чрезвычайных ситуаций (раздел «При возникновении. . .»);

- проведение мероприятий ГЗ при возникновении крупных производственных аварий, катастроф и стихийных бедствий в организаций;

- заслушивание лиц руководящего состава, начальников служб ГЗ, командиров формирований ГЗ о проведении аварийно-спасательных и неотложных работ, ликвидации чрезвычайных ситуаций ;

- подведение итогов второго этапа учения.

Разбор командно-штабного учения.

Вариант

Первый этап: «Действия органов управления, служб ГЗ по организации и проведению мероприятий ГО с возникновением угрозы применения современных средств поражения»:

- отработка вопросов оповещения и сбора руководящего состава, командиров формирований ГЗ;

- отдача распоряжения руководящему составу по вводу в действие плана Гражданской обороны организации и постановка задачи на выполнение мероприятий ГО с возникновением угрозы нападения:

- а) по организации защиты рабочих, служащих и членов семей;

- б) по повышению устойчивости работы организации;

- в) по приведению в готовность формирований ГЗ и оснащению их имуществом, приборами, техникой и инструментом;

аудандық (қалалық) бөлім бастығының шешімі бойынша көрші ұйымдардың АҚ қызметкерлері қатыстырылуы мүмкін. Олар жаттығу басшысына бағынады және жаттығуға қатысушылардың жаттығуда қойылған мақсаттарды сапалы және дер кезінде атқаруына жауапты. Дайындық кезеңінде делдалдар төмендегілерге жауапты:

- белгіленген жерде олар жаттығуды өткізу жоспарын, өзінің міндеттерін, жаттығуға қатысушылардың жұмыс ретін және құрылымдардың іс-әрекеттерін зерттеуі;

- жұмыстың жеке жоспарын әзірлеуі тиіс.

Жаттығу барысында олар келесілерге міндетті:

- жаттығушылардың іс-әрекеттеріне жаттығу мәселелерін сапалы пысықтау және ескерілген іс-шараларды дер кезінде орындау үшін дұрыс бағыт беруге;

- әрдайым жалпы жағдайды біліп отыру және оны жаттығуда көзделген мәселелерді пысықтау мақсатында өрістетуге;

- қызметтер қызметкерлерінің, АҚ құрылымдары командирлерінің іс-әрекет тәртібін тексеріп отыруға, алған тапсырмаларын дұрыс анықтауға, уақытында шешім қабылдауға, мақсаттар қоюға және олардың орындалуын ұйымдастыруға көмек көрсетуге;

- радиациялық, химиялық, бактериологиялық, инженерлік және өрт жағдайын бағалаған кездегі қажетті есеп жүргізудің толықтығын және дұрыстығын бақылауға;

- құрылымдармен іс жүзіндегі жұмыстарды жүргізу кезінде қауіпсіздік шараларының сақталуын бақылауға;

- жаттығу басшысына жаттығушылар қабылдаған шешімдер және берілген жарлықтар туралы баяндауға;

- талқылауға жұмысқа берілген бағамен және жаттығуға қатысушылардың іс-әрекеттері бойынша талқылауға материал тапсыруға міндетті.

16. Басшының инженерлік-техникалық мәселелер жөніндегі орынбасарының (бас инженердің) міндеттері:

- инженерлік-техникалық және өртке қарсы мәселелері бойынша іс-шараларды жүзеге асыру жөнінде командалық-штабтық жаттығудың жоспарын даярлауға қатысу;

- құрылымдық бөлімшелерде жаттығуға даярлық және өткізу барысында инженерлік-техникалық және өртке қарсы іс-шараларды жүргізуге жауапты адамдардың қызметін бақылау;

- төтенше жағдайларда техникалық және командалық-энергетикалық топтарда оларды жедел және авариясыз жабу (ажырату) жұмыстарын жүргізуді қамтамасыз ету;

-жаттығу басшысына орындалған инженерлік-техникалық, өртке қарсы іс-шаралардың жүзеге асырылуы және олар төтенше жағдайларда ұйымның жұмыс тұрақтылығына әсер етуі туралы баяндау;

- жаттығу талқысының материалдарын әзірлеу.

17.Басшының материалдық- техникалық қамтамасыз ету жөніндегі орынбасары:

- материалдық-техникалық қамтамасыз ету мәселесі бо- йынша командалық-штабық жаттығудың жоспарын әзірлеуге қатысуга;

- жаттығу барысында ұйым қызметін материалдық-техникалық қамтамасыз ету бойынша міндеттерді жан-жақты және терең пысықтауға мүмкіндік беретін жағдайды жасауға;

- жаттығушыларды ыстық тамақпен, сумен, қажетті заттармен қамтамасыз етілуін бақылауға;

-жаттығуға бөлінген техниканың дұрыс пайдаланылуын ұйымдастыруға, оны жанар-жағар маймен қамтамасыз етуге;

- жаттығу басшысына материалдық-техникалық қамтамасыз ету мәселесінің орындалуы туралы баяндауға;

- жаттығу талқысының материалдарын әзірлеуге міндетті.

18.Басшының көшіру жөніндегі орынбасары төмендегілерге міндетті:

- АҚ жоспары бойынша жұмыс орнына жұмысшыларды жеткізу және қайта қауіпсіз аймаққа тасымалдауға байланысты көшіру шараларын әзірлеуге және жүзеге асыруға қатысу;

-жаттығу барысында көшіру комиссиясына іс жүзіндегі мәселелерді жүзеге асыруға көмектесе отырып, қызметін бақылау;

- жаттығу қорытындысы бойынша жалпы талқыға материалдар және көшіру шараларын пысықтау бойынша нақты ұсыныстар әзірлеу.

19.Жаттығуға басшылық штабы жаттығуға даярлықты және өткізуді қамтамасыз ететін негізгі орган болып табылады. Штабқа:

- командалық-штабық жаттығудың құжаттарын әзірлеу;

-жаттығу басшылығының, делдалдардың және басқа жаттығушылардың дайындық жоспарын әзірлеу;

-басқару пункттерінің және жаттығушылардың жұмыс орындарының, байланыс және хабарлау құралдарының жаттығуға дайындығын бақылау;

- жоспарда ескерілген жаттығу мәселелерін пысықтау бойынша делдалдардың жұмысын ұйымдастыру;

- негізгі кіріспені беруге және оның өтуіне бақылау жүргізу;

-АҚ қызметтері жұмысшыларын барлау жүргізуге, жағдай бой-

«УТВЕРЖДАЮ»

Руководитель учения

(подпись)

«__»____20__г.

ПЛАН

Проведения командно-штабного учения

(наименование организации)

Тема учения:

Учебные цели:

- для органов управления:
- для руководящего состава:
- для служб ГЗ
- для командиров формирований ГЗ
- для личного состава формирований, привлекаемого на учение:

Время проведения учения:

Состав участников:

Материально-техническое обеспечение:

Место проведения учения:

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕНИЯ УЧЕНИЯ

Время	Учебные вопросы	Обстановка (содержание вводных)	Действия руководителя	Действия обучаемых

Вариант

Первый этап: « Действия органов управления, руководящего состава, служб ГЗ при угрозе возникновения крупных производственных аварий, катастроф, стихийных бедствий»:

- отработка вопросов оповещения и сбора руководящего состава;

1.	Приведение в готовность пунктов управления		НШ руководства учением	
2.	Проверка готовности к работе средств связи и оповещения		НШ руководства учением	
3.	Оборудование рабочих мест участников учения		Командиры формирований ГЗ	
4.	Подготовка к выдаче учебного имущества, средств индивидуальной защиты, средств связи, инструмента, приборов		Заместитель руководителя по МТО, НШ руководства учением, командиры формирований ГЗ	
VI. Подготовка материально-технического и медицинского обеспечения				
1.	Подготовка техники, топлива к учению		Заместитель руководителя по МТО	
2.	Подготовка средств оказания первой медицинской помощи, продуктов питания, воды, предметов первой необходимости и. т. д.		Заместитель руквдителя по МТО, командир санитарной дружины (начальник санитарного поста)	

Начальник штаба руководства учением

(наименование организации)

(подпись)

ынша мәліметтерді жинау және талдау, шешім қабылдау үшін ұсыныстар әзірлеу, оларды ресімдеу мен атқарушыларға жеткізу, қойылған мәселелердің орындалуына бақылау жүргізу әдістеріне машықтандыру;

-жаттығушылардың іс-әрекеттерін қорытындылауды қамтамасыз ету және баға беру;

- қауіпсіздік шараларының сақталуын бақылау;

- жаттығу талқыларының материалдарын әзірлеу жүктеледі.

20.Жаттығуға басшылық штабының бастығы жаттығу басшысының орынбасары болып табылады.

Ол:

- жоспарланған құжаттардың әзірленуіне басшылық ету және оларды атқарушыларға жеткізу;

-жаттығу басшысына жаттығуды жоспарлау үшін негізгі мәліметтерді анықтауға, басшылықтың жаттығуға басшылық штабын, делдалдарды, сондай-ақ жаттығуға қатысушылардың барлығын соған тартуға көмектесуге;

-жаттығу жоспарында қарастырылған мақсатқа және оқу мәселелерін сапалы әзірлеуге қол жеткізуді қамтамасыз ету үшін, жаттығу барысында делдалдардың және штабтың жаттығу басшысының жұмысына бағыт беруге міндетті.

II тарау. Командалық-штабтық жаттығуды даярлау

21.Командалық-штабтық жаттығуды ойдағыдай өткізу және жаттығуға қойылған мақсаттарға қол жеткізу үшін ол алдын ала және мұқият даярлануы тиіс

Жаттығуға даярлықты, әдетте, оны өткізуден бір жарым ай бұрын бастайды.

Даярлық кезеңінде жаттығуға қатысушылардың барлығы жаттығу барысында атқаратын міндеттерін сапалы орындау үшін Қазақстан Республикасының АҚ саласындағы заңдарын оқуға міндетті. Жаттығуға даярлық тәртібінде төтенше жағдайлардың алдын алу және ұйымның Азаматтық қорғаныс іс-шаралары жоспарларының құжаттары анықталуы және қажет болған жағдайда оларға тиісті түзетулер енгізілуі тиіс. Әсіресе апат, авария, дүлей зілзала зардаптарынан жұмысшылар мен қызметкерлерді және олардың отбасы мүшелерін қорғауды ұйымдастыру, соғыс жағдайында ұйымдардың жұмыс тұрақтылығын арттыру, құтқару және басқа да шұғыл жұмыстарды ұйымшылдықпен жүргізу бойынша іс-шаралар мұқият

зерттелуі тиіс.

22. Жаттығудың өткізу сапасы көбінесе оған мұқият даярланумен анықталады. Командалық-штабтық жаттығуға келесілер кіреді: - жоспарланатын құжаттардың әзірленуіне басшылық ету және оларды атқарушыларға жеткізу;

- негізгі құжаттарды әзірлеу;
- басшыны, жаттығуға басшылық штабын және дел- далдарды дайындау;
- жаттығуға қатысушылардың қалғандарын дайындау;
- жаттығу орнын және оқу-материалдық базасын дайындау.

23. Басшының ұйымдағы Азаматтық қорғаныс жағдайын зерттеуі және талдауы; жоспарлаушы құжаттарды зерттеуі, командалық-штабтық жаттығудың тақырыбын (тақырып оқу жылының басталуы алдында анықталуы мүмкін), оқыту максаттарын, өткізу мерзімін, командалық-штабтық жаттығудың кезеңдерін және оқыту мәселелерін, қатыстырылатын басқару органдарының құрамын, азаматтық қорғау қызметтері мен азаматтық қорғау құрылымдарын анықтауы; материалдық- техникалық қамтамасыз ету мәселелері негізгі жағдай деп ұғынылады.

24. Командалық-штабтық жаттығуды өткізу үшін әдетте мына құжаттар дайындалады:

- ұйымның Азаматтық қорғаныс бастығының ұйымда командалық-штабтық жаттығуды өткізу туралы бұйрығы;
- ұйымдағы командалық-штабтық жаттығуды даярлаудың күнтізбелік жоспары ;
- ұйымда командалық-штабтық жаттығуды өткізу жоспары ;
- жаттығу басшысын ұйымдастыру сызған нұсқасы;
- ұйымда командалық-штабтық жаттығуды өткізу жоспары ;
- өзге қажетті құжаттар.

Құжаттар қысқа, анық, әр түрлі түсіндірмелері бар тұжырымдамаларсыз жазылады. Дайындалатын құжаттар өзінің мазмұны, құрылымы және ресімі бойынша қатынас хаттарына қойылған талаптарға сәйкес болуы тиіс.

25. Азаматтық қорғаныс бастығының командалық-штабтық жаттығуды өткізу туралы бұйрығы (№1 қосымша) - негізгі басқару құжаты. Ол әзірленіп, атқарушыларға құжатта қойылған талаптарды орындауға мүмкіншілік беру үшін күні бүрын жеткізіледі.

Бұйрықта жаттығуды өткізу уақыты, оның тақырыбы, жаттығуға қатысушылардың әр ірлі топтарына арналған максаттар, өткізу орны; басшы және жаттығуға қатысушылар құрамы және оларды дайын-

1.	Разработка плана проведения учения		НШ руководства учением	
2.	Разработка схемы организации руководства учением		НШ руководства учением	
3.	Разработка частных планов замзаемстителей руководителя и посредников		Должностные лица ГЗ	
4.	Разработка плана материально технического обеспечения и.т.д		Заместитель руководителя по МТО	
III. Подготовка руководства учением, штаба руководства и посредников				
1.	Проведение лекций, КГЗ и прак- тических занятий		Согласно плана	
2.	Проведение совместной штабной тренировки (по необходимости)		Руководитель учения	
3.	Самостоятельная работа и.т.д		Должностные лица ГЗ	
IV. Подготовка участников учения				
1.	Самостоятельное изучение нормативных документов, методических указаний, мер безопасности		Помощник НШ руководства учением	
2.	Проведение плановых занятий с личным составом формирования ГЗ		Командиры формирований ГЗ	
3.	Проведение тренировки по оповещению и сбору формирований ГЗ, участвующих в учении		Командиры формирований ГЗ	
4.	Доукомплектование и оснащение имуществом, приборами и инструментом личного состава формирование ГЗ и. т. д.		Заместитель руководителя по МТО, НШ руководства учением, командиры формирований ГЗ	
V Подготовка учебных мест и учебно-материальной базы				

Приложение №2

«УТВЕРЖДАЮ»
Руководитель учения

(подпись)

«__» _____ 20__ г.

КАЛЕНДАРНЫЙ ПЛАН Подготовки командно-штабного учения

(наименование организации)

№ т/п	Содержание мероприя-тий	Срок про-ведения	Исполнители	Отм. О вып.
1. Проведение организационных мероприятий				
1.	Подготовка исходных данных для планирова-ния и проведения		Руководитель учения совместно с НШ ру-ководства учением	
2.	Изучения нормативных документов и учебно-ме-тодической литературы		Руководящий состав, участвующий в учении	
3.	До укомплектование до штатной численности ор-ганов управления, штаба руководства учением, управления, служб ГЗ и формирований ГЗ		Руководители ор-ганов управления, служб ГЗ и форми-рований ГЗ	
4.	Согласование необходи-мых вопросов с акимата-ми населенных пунктов безопасности зоны и.т.д		НШ руководства учением, председа-тель эвакукомиссии	
II. Разработка документов				

дау бойынша мәселелер; басшылар және үйретілетіндер үшін жұмыс орындарын даярлау тәртібі мен мерзімі; жаттығуға қатысушыларды автокөлікпен және қорғану құралдарымен, мүліктің тиісті түрімен, құралдар және аспаптармен қамтамасыз ету тәртібі; байланысты ұйымдастыру; қауіпсіздік шаралары және мемлекеттік және қызметтік құпияны сақтау және басқа мәселелер анықталған.

Бұйрықты Азаматтық қорғаныс штабы әзірлейді және ұйымның Азаматтық қорғаныс бастығы қол қояды. Мұндағы талаптарды орындау бойынша жұмыс ұйымның АҚ штабы бастығының жалпы басшылығы мен ұйымдастырылады.

26. Командалық-штабтық жаттығуға даярлықтың күн- тізбелік жоспарына (№2 қосымша) жүзеге асыруға белгіленген жұмыстар не-месе іс - шаралардың тізбесі, олардың орындалу мерзімі мен орында-ушылары көрсетілген реттілік кіреді. Ол пайдалануға ыңғайлы нысан-да құрастырылып, жаттығу штабы бастығының қолы қойылады және ұйымның АҚ бастығы бекітеді.

Күнтізбелік жоспар жаттығу басшысының жұмыс құжаты болып табылады, жаттығуға даярлық бойынша барлық іс - шаралар және олардың орындалуына қажетті бақылау соған сәйкес жүргізіледі.

27. Командалық-штабтық жаттығуды өткізу жоспары (№3-қосымша) - негізгі оқу-әдістемелік құжат, мұнда өткізу ниетіне сәйкес жаттығудың барысы жаттығу басшысының оны баяндалған және оқу мәселелерін пысықтаудың кезектілігі және үйрету кезеңдері бойынша іс-тәжірибесіндегі іс-шараларды ұйымдастыру анықталған. Бұл құжат нысаны бойынша текстік немесе графикалық болып дай-ындалады және жаттығу тақырыбы. оқыту мәселелері, жаттығуға қатысушылар құрамы, жаттығуды өткізу уақыты және орыны, материалдық-техникалық қамтамасыз ету және жаттығуды өткізу тәртібі кіреді.

Жаттығуды өткізу тәртібі кезең-кезеңімен толық жазылған кесте түрінде баяндалады. Сонымен қатар, кезеңдердің аталуы, олардың мазмұны ашылады және жалғасушылығы анықталады; әрбір ке-зенде пысықталу мәселелері және оған кететін уақыт көрсетіледі; ұйымда дүлей зілзалалар, авариялар, апаттар немесе заманауи соққы құралдарын қолдану нәтижесінде орын алуы мүмкін жағдайлар (кіріспелердің мазмұны); басшының, оның орынбасарының. Жаттығуға басшысылық ететін штабтың және делдалдардың жұмысы; жаттығуға қатысушылардан күтілетін әрекеттер; жаттығудың аяқталуы және талқылау жүргізу уақыты көрсетіледі.

Жаттығуды өткізу жоспарын жаттығуға басшылық штабы

әзірлейді, жаттығу басшылық штабының басшысы қол қояды және жаттығу басталар алдында кем дегенде екі апта бұрын жаттығу басшысы бекітеді.

28. Жаттығуға басшылықты ұйымдастыру нысаны (№4-қосымша) жаттығу бойынша бастапқы жағдайға және оны даярлау және өткізу жөніндегі бұйрыққа сәйкес даярланады. Онда жаттығу басшысы және ұйымның барлық АҚ басқару органдары, жаттығуға тартылатын АҚ құрылымдары (АҚ құрылымдарының командирлері), жаттығуға қатысушылардың жанындағы делдалдар көрсетілген. Аңыздың сызған нұсқасында басшылар мен делдалдардың саны және жаттығуға қатыстырылатын қатысушылардың есебі көрсетілген.

Сызбанұсқа графикалық болып тағайындалады, сызған нұсқаға басшылық штабының бастығы қол қояды және жаттығу басшысы бекітеді.

29. Басшының орынбасарларының және делдалдарының жеке жоспарлары (№5-қосымша) олардың белгіленген жаттығу мәселелерін пысықтауға басшылық ету үшін және белгілі санаттағы қатысушылардың іс жүзінде шараларды орындауларын қадағалауға арналған негізгі әдістемелік құжаты болып табылады. Олар жаттығуды өткізудің жалпы жоспарына сәйкес және жаттығу басшысының нұсқаулары негізінде дайындалады. Жеке жоспарларда жаттығу тақырыбы, жаттығу мақсаты - жалпы және жаттығуға қатысушылардың нақты санаты үшін; жаттығуға қатысушылардың құрамы; жаттығуды өткізу уақыты мен орны; жаттығуды өткізу тәртібі; кезендері, олардың мазмұны және ұзақтылығы; жаттығу мәселелері (негізгілер-жаттығу тақырыбы бойынша, жеке жаттығуға қатысушылардың белгілі санаты үшін) және оларды пысықтауға бөлінген уақыт; әрбір жаттығу мәселесі пысыкталатын жеке жағдай (бастапқы жағдайдың мазмұны); басшы орынбасарларының немесе делдалдардың жұмыс реті; жаттығуға қатысушылардан күтілетін іс-әрекет. Жоспардың соңында басқарудың ескертулері, жаттығу басшысына баяндамаларды тапсыру және жеке талқы өткізудің уақыты (жаттығулардың белгілі санатымен) көрсетіледі.

Жаттығуға даярлық барысында жеке жоспарлар әзірленеді, нұсқаулық-әдістемелік сабақтарда анықталады және жаттығу барысында басшының нұсқауларына және жаттығуға қатысушылардың шешімдеріне іс-әрекеттеріне сәйкес түзетіледі. Оларға басшының орынбасарлары (делдалдары) қол қояды және жаттығу басшылары бекітеді.

30. Басшы құрамның, жаттығу басшылық штабының және

мандно-штабного учения;

- материально-техническое и медицинское обеспечение учения;
- подготовка к использованию в ходе учения средств защиты, имущества и материалов;
- мероприятия по сохранению государственной и служебной тайны;
- мероприятия по обеспечению мер безопасности;
- срок готовности к учению;
- порядок доведения приказа до личного состава, привлекаемого на учение.

Начальник Гражданской обороны

(наименование организации)

(подпись)

ПРИКАЗ
начальника Гражданской обороны

(наименование организации)

« ____ » 20 ____ г. _____
(наименование города, района, где размещается организация)

Содержание: О подготовке и проведении командно-штабного учения

(наименование организации)

Приказ должен состоять из констатирующей и распорядительной части.

В констатирующей части необходимо отразить:

- дату (срок) проведения учения;
- тему учения;
- цели учения для различных групп участников;
- место проведения учения.

В распорядительной части указывается:

• руководитель учения, его заместители, штаб руководства учением, посредники, службы ГЗ, командиры формирований ГЗ, личный состав формирований ГЗ, привлекаемый на учения (указывается на какой период);

• состав участников учения;

• порядок подготовки к учению: уточнение и корректировка плана по предупреждению и ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций и плана Гражданской обороны организации; разработка-календарного плана подготовки, плана проведения командно-штабного учения и схемы организации руководства учением; подготовка руководящего состава, штаба руководства учением, посредников, уточнение их функциональных обязанностей, личного состава формирований, привлекаемого на учение;

• проведение (при необходимости) совместной штабной тренировки;

• проверка готовности пунктов управления, средств связи и оповещения;

• организация разработки учебно-методических документов ко-

делдалдардың жан-жақты және мақсатты дайындығы командалық-штабтық жаттығуды ойдағыдай өткізудің кепілі болып табылады. Оны жаттығу басшысы мен жаттығуға басшылық штабы бастығының өздері жүзеге асырады және ұйымдағы Азаматтық қорғаныс нақты жағдайын терең зерттеу және жаттығуға қатысушылардың барлығының тақырыптарды және мақсаттарды дұрыс түсіну, сондай-ақ оларға қол жеткізудің тәсілдері, АҚ басқару органдарын, күштерін дайындау бойынша негізгі талаптарды ұғып алу және жаттығу мәселелерін пысықтау тәртібіне көзқарастың бірлігін белгілеу.

Лекциялар және баяндамалар, семинарлар, топталып жаттығу өткізу, жедел жиналыстың шешімі, нұсқаулық-әдістемелік сабақтар, жаттығудың немесе картада, макеттерде оның жеке жағдайлар ойынын ұйымдастыру, сондай-ақ өз бетімен дайындалу, жаттығуға басшылық құрамды және делдалдарды дайындаудың негізгі әдістері болып табылады.

Командалық-штабтық басшы құрамның жаттығуға басшылық штабының және делдалдардың дайындығының нысаны мен әдісін жаттығуға қатысушылардың құрамына және олардың дайындық деңгейіне, дайындық ұйымдастырылатын және өткізілетін жағдайға, сондай-ақ оқыту-материалдық базасына байланысты басшы белгілейді.

31. Жаттығуға қатысушыларды дайындау жаттығуды табысты және үлгілі боларлық етіп өткізуді қамтамасыз ететін негізгі шаралардың бірі болып табылады. Ол ұйымдастыру нұсқаулар (бұйрықтар) негізінде жүргізіледі және қатысушыларға төтенше жағдайлардың алдын алу мен оның зардаптарын жою бойынша жоспарды, қажетті әдебиетті, қауіпсіздік шаралар бойынша нұсқауларды, сондай-ақ олармен лекция, штабтық жаттығулар, іс-тәжірибелік және әдістемелік арнайы сабақтар өткізу жолымен жүзеге асырылады.

Жаттығуға қатысушыларды дайындау оқу жылына арналған жоспарда белгіленген мерзімде өткізіледі, сондай-ақ Азаматтық қорғаныс бастығының командалық-штабтық жаттығуға даярлық және өткізу жөніндегі бұйрығына сәйкес ұйымдастырылатын қосымша сабақтарда өткізіледі.

32. Жаттығудың іс-тәжірибесіндегі шараларды өткізудегі оқу-материалдық базасын және жаттығу орнын күні бұрын даярлау маңызды жағдай болып табылады.

Ең алдымен басқару тіректері тексеріледі, сондай-ақ жаттығуға қатысушылардың жұмыс орны даярлыққа келтіріледі. Олар жетпей тұрған жиһазбен және инвентарлармен жабдықталады, басып шығару және құжаттарды көбейту құралдарымен, карталармен, жоспарлар-

мен, сызбалармен және кеңсе жабдықтарымен қамтамасыз етіледі. Байланыс және хабарландыру құралдары дайындалады. Жаттығуға қатысушыларды көшіруге (қажет болған жағдайда) көлік және құтқару және басқа да шұғыл жұмыстар жүргізуге техниканың қажетті санын бөлу мәселелері шешіледі.

Жаттығуға қатысушы барлық АҚ құрылымдары, құралдармен, жеке қорғаныс, байланыс, аспаптармен, дәрі-дәрмектермен, медициналық мүліктермен жабдықталады.

АҚ құрылымдары жаттығу мәселелерін іс-тәжірибелік пысықтаумен қамту, барлау жүргізу, өрттің ошағын жайылдырмау және сөндіру, үйінділерде өтетін жерлерді тазалау, үйінділердің астында қалған қорғаныс ғимараттарын ашу, коммуналдық-энергетикалық жүйелерде аварияларды жайылтпау және т.т. жаттығу қалашықтары, қосымша учаскелер жасалатын орын әзірленеді.

III тарау. Командалық-штабтық жаттығуды өткізу

33. Командалық-штабтық жаттығу АҚ-ның оқу-материалдық базасын толық пайдалана отыра, ұйым аумағында өткізіледі, бұл жағдайда өндірістік қызмет әдеттегідей тоқтамайды.

Құрылымдардың жеке құрамы тек жоспарларда анықталған немесе қалыптасқан жағдайдан тікелей туындайтын шараларды орындау үшін тартылады.

34. Командалық-штабтық жаттығу жаттығуға қатысушыларды хабарлаудан және жинауда, дабыл (әмір) беруден Азаматтық қорғанысты даярлыққа келтіру және төтенше жағдайлардың алдын алу мен зардаптарын жою бойынша жоспарды орындаудан басталады.

35. Жаттығу барысында бағынышты звеноларға басшылық ету кезіндегі бастықтардың, жаттығуға басшылық штабының және АҚ қызметтерінің көшіру органының жұмыс стилін және қолданылатын тәсілдерін зерттеу; жаттығуға қатысушылардың іс-шаралар жүргізу кезіндегі іс-әрекеттерін байқау және қадағалау; әзірлеген құжаттарды зерттеу; АҚ лауазымды тұлғалардың қалыптасқан жағдай, қабылданған шешімдер, берілген жарлықтары және жүргізілетін іс-шаралары туралы баяндамаларын тыңдау басшылар қолданатын негізгі әдістемелік тәсіл болуы тиіс.

36. Командалық-штабтық жаттығу кезең-кезеңмен өткізіледі, олардың саны мен мазмұны олардың тақырыбына, үйренушілердің дайындық деңгейіне, сондай-ақ осы үшін бөлінген уақытқа байланысты.

обучаемого на основе общей оценки, данной руководителем учения, и личных наблюдений.

45. По результатам учений первый руководитель организации издает приказ, в котором дается оценка учению, отмечаются положительные стороны, характерные недостатки, поощряются отличившиеся формирования и отдельные участники.

46. Отчет о проведении командно-штабного учения представляется в отдел по ЧС района (города) не позднее, чем за 10 дней после окончания учения. В нем, как правило, указываются дата, тема, цели, отработанные учебные вопросы, состав участников учения, выполненные в ходе учения практические мероприятия, степень подготовки руководящего состава и командиров формирований, слаженность органов управления и основные недостатки, вскрытые в ходе учения.

этапах учения, степень подготовки руководящего состава, командиров формирований к выполнению своих функциональных обязанностей по ГЗ, вскрыть основные недочеты в обучении, планировании и выполнении основных мероприятий и поставить задачи

Разбор проводится, как правило, сразу после окончания учения. Поэтому подготовка к нему начинается заблаговременно, продолжается в ходе учения и заканчивается к моменту окончания учения. Руководитель учения заранее намечает вопросы, которые следует осветить на разборе, а их содержание накапливается из личных наблюдений и из докладов заместителей и посредников.

При разборе изложение материала сопровождается демонстрацией схем, таблиц, расчетов и других документов, на которых отражается обстановка, решения и действия обучаемых.

В докладе руководителя на разборе учения рассматривается:

- тема, учебные цели и учебные вопросы;
- состав участников учения;
- обстановка, в которой действовали обучаемые;
- основные теоретические положения по организации ликвидации ЧС;
- знание руководящим составом, командирами формирований своих функциональных обязанностей, умение быстро принимать решения, настойчиво проводить их в жизнь и твердо руководить действиями подчиненных;
- ход учения по этапам, полнота отработки учебных вопросов с приведением положительных и отрицательных примеров действий обучаемых;
- организация управления, взаимодействия и всестороннего обеспечения;
- качество разработанных документов;
- действия личного состава при выполнении практических работ.

В заключение разбора руководитель учения делает общие выводы, в которых определяет степень достижения учебных целей, дает оценку действиям руководящего состава, штаба руководства учением, служб ГЗ, командиров формирований, ставит задачи на внедрение положительного опыта в практику обучения и устранение вскрытых недостатков в процессе плановой учебы.

44. После общего разбора заместителями руководителя учения, посредниками могут проводиться частные разборы со штабом руководства учением, службами ГЗ, эвакуационной и формированиями, в ходе которых детально анализируется и оценивается работа каждого

37. Командный-штабный жаттығудың басшысы іс-шаралардың орындалуын қадағалайды, оның барысында басшы құрамның өз бағыныштыларына қойылған міндеттердің толықтығы, дұрыстығы, уақытында анықтығына және орындалып жатқан азаматтық қорғау шараларының қамтамасыз етілуі бойынша есептердің іске асатындығына назар аударады.

38. Жаттығудағы жағдай жасалынып жатқан және төтенше жағдайлар жөніндегі жоғары тұрған басшылардың, басқармалардың және бөлімдер бастықтарының жарлық беруі түрінде, сондай-ақ барлау органның, құрылымдардың хабарламасы, баяндамалары, көршілердің хабарымен және т.т. бұдан әрі өрістету жолымен қиындатылады.

Жағдайды өрістету оқытандардың әрекеттері нәтижелерін ескере отырып өткізіледі. Жағдайдағы өзгерістер немесе жаңа бастапқы жағдай жаттығу барысында, командалық-штабтық жаттығуды өткізу жоспарына және Азаматтық қорғанысты ұйымдастыру және жүргізу мен дүлей зілзала, авария мен апаттың зардаптарын жоюға қазіргі заманғы көзқарасқа үйлесімді болуы тиіс.

Кезекті бастапқы жағдай жарияланғаннан кейін жаттығуға қатысушыларға алынған тапсырманы (жағдайдың өзгеруі) анықтау, жағдайды бағалау, шешім қабылдау мен бағыныштыларына міндеттер қойылуға қажетті уақыт беріледі.

39. Командный-штабный жаттығу барысында жаттығу басшысы басшы қызметкерлердің барлық негізгі шешімдерін, ал басшының орынбасарлары - АҚ құрылымдары командирлерінің және АҚ қызметі бастықтарының шешімдерін тындайды.

Жаттығу басшылары, оның орынбасарлары және делдалдары үйренушілер дәлелді шешім қабылдауға түрткі болатын жағдай жасау үшін барлық шараларды қолданулары тиіс, бірақ оларға да- йын шешімдерді міндеттемеуі қажет. Жаттығуға қатысушылар қате шешім қабылдаған жағдайда басшы (орынбасары) олар жағдайды терең зерттеуге және орынды шешім қабылдауға түрткі болатын қосымша міндеттер немесе бастапқы жағдай қояы тиіс. Жаттығу барлық шараларды оқыту мәселелері дәйекті, жоғары іс-тәжірибелік нәтижемен пысықталуы үшін шаралар қабылдауы тиіс.

Жаттығу бойында жаттығу басшысы үйренетіндердің батыл және ынталы шешім қабылдану ына, шектелген мерзімде іс-әрекетті епті ұйымдастыруына, қабылданған шешімді атқару кезінде табандылығына, олардың жан-жақты қамтамасыз етілуіне, сондай-ақ барлық күш пен құралды тиімді пайдалануға қол жеткізуі тиіс.

40. Жаттығу басшысының өзі тәжірибелік шараларды

пысықтау кезінде АҚ авариялық-құтқару қызметін, ұйымдардың АҚ бастықтарының жұмысын бақылайды олардан олардың алдына қойылған барлық міндеттердің орындалуын талап етеді.

Құтқару және басқа шұғыл жұмыстарды ұйымдастыру барысында: адамдарды үйінділердің астынан іздеу; қираған және жанып жатқан үйлердегі адамдарды құтқару, оларға алғашқы медициналық көмек көрсету; өрттерді сөндіру; радиоактивті зақымдану аймақтарынан адамдарды көшіру; аумақты, үйлер мен ғимараттарды, техника мен жабдықтарды зарарсыздандыру; адамдарды тазалау жұмыстары жүргізіледі.

41. Міндеттер қойылғаннан және оны анықтауға уақыт берілгеннен кейін жұмысшылар мен қызметкерлерді және олардың отбасы мүшелерін қауіпсіз аймаққа бөліп жайғастыруды ұйымдастыруға байланысты мәселелерді пысықтау кезінде жаттығу басшысы, орынбасарлар және делдалдар штабтың, көшіру комиссиясының және ұйымның АҚ қызметтері жұмысының ұйымдастырылуын тексереді, олардың көшіру шараларын анықтау бойынша үйлесімді атқарылған жұмысты талап етеді, көшіру шараларының басталғаны туралы хабарлау барысын, көшіруге жиналу және қабылдау пункттерінің дер кезінде ашылуын (егер олар осы ұйым негізінде құрылса), көлікті даярлау, көшірілетіндердің тізімін анықтау және оларды көлік түрлері бойынша және жаяу қозғалатындардың бағыттарына дұрыс бөлінуін, коменданттық қызметтің, медициналық көмек пунютерінің, тамақтандыру мен жылыну пункттерінің ұйымдастырылуын қадағалайды.

42. Жаттығу басшысы әр кезеңнің жаттығу мәселелерін пысықтағаннан кейін өзінің орынбасарлары, жаттығуға басшылық штабы және делдалдармен қысқаша алдын-ала қорытынды шығарады.

43. Жаттығуға басшылық штабы осы жиналысты даярлау кезінде белгіленген оқыту мәселелері жаттығушылармен пысықталғанының қорытындысы туралы қажетті мәліметтер жинайды, қабылданған шешімдердің, берілген жарлықтардың мазмұнын талдайды, дайындалған құжаттардың сапасын, сондай-ақ байланыс пен хабарлау құралдарының жұмысын бағалайды және басшыға хабарлайды.

Жаттығу басшысы алдын-ала шығарылған қорытындыны делдалдардың қойылған мақсатқа қол жеткізу мен кезеңдегі оқыту мәселелерінің пысықталу дәрежесі, штабтың, АҚ қызметтерінің, көшіру органының, ұйымның өндіріс бөлімшелерінің және басқа органдардың дайындығындағы жіберілген кемшіліктер мен болымды нәтижелер туралы қысқаша баяндамаларын тыңдаудан бастайды. Со-

защиту пожаров; вывод людей из районов радиоактивного заражения; обеззараживание территории, зданий и сооружений, техники и оборудования; санитарную обработку людей.

41. При отработке вопросов, связанных с организацией рассредоточения рабочих и служащих и эвакуацией членов их семей в безопасную зону, после постановки задачи и предоставления необходимого времени для ее уяснения, руководитель, заместители руководителя и посредники проверяют организацию работы штаба, эвакуокомиссии и служб ГЗ организации по ее выполнению, добиваются их согласованной работы по уточнению объема эвакуационных мероприятий и их осуществлению, контролируют ход оповещения о начале эвакуационных мероприятий, своевременность развертывания сборного и приемного эвакуационных пунктов (если такие на базе этой организации создаются), подготовки транспорта, уточнение списков эвакуируемых и правильность распределения их по видам транспорта и маршрутам пешей эвакуации, организацию комендантской службы, пунктов медицинской помощи, пунктов питания и обогрева.

42. После отработки учебных вопросов каждого этапа руководитель учения совместно со своими заместителями, штабом руководства учением и посредниками коротко подводит предварительные итоги.

Начальник штаба руководства учением при подготовке этого совещания собирает необходимые данные о результатах отработки обучаемыми намеченных учебных вопросов, анализирует содержание принятых решений, отданных распоряжений, оценивает качество разработанных документов, а также работу средств связи и оповещения и докладывает руководителю.

Руководитель учения начинает подведение предварительных итогов с краткого заслушивания посредников о степени достижения целей и отработки учебных вопросов этапа, о выявленных недостатках и положительных моментах в подготовке штаба, служб ГЗ, эвакуационных подразделений организации и других органов. После этого делает заключение по проведенному этапу и дает указания о продолжении учения и порядке отработки учебных по их устранению. вопросов следующего этапа.

43. Разбор является заключительной и важной частью командно-штабного учения. От хорошо проведенного разбора во многом зависит правильное усвоение отработанных учебных вопросов и качественное достижение поставленных целей.

Цель разбора заключается том, чтобы всесторонне проанализировать организацию выполнения запланированных мероприятий на всех

38. Обстановка на учении создается и наращивается вводными, вручаемыми в виде распоряжений вышестоящих начальников, управлений и отделов по чрезвычайным ситуациям, а также докладами, доносениями от органов разведки, формирований, информации от соседей и т.п.

Наращивание обстановки проводится с учетом результатов действий обучаемых. Изменения в обстановке или новые вводные должны соответствовать ходу учения, основным положениям плана проведения командно-штабного учения и современным взглядам на организацию ликвидации ЧС.

После объявления очередных вводных обучаемым должны предоставлять время, необходимое для уяснения полученной задачи (изменения в обстановке), оценки обстановки, принятия решения и постановки задач подчиненным.

39. В ходе командно-штабного учения все основные решения руководящих работников заслушивает руководитель учения, а решения начальников служб ГЗ и командиров формирований ГЗ - заместители руководителя.

Руководитель учения, его заместители и посредники должны принимать все меры к созданию такой обстановки, которая побуждала бы обучаемых принимать обоснованные решения, но не навязывать им свои готовые решения. В тех случаях, когда обучаемые принимают неправильные решения, руководитель (заместители) путем постановки дополнительных вопросов или вводных побуждают их глубже изучить обстановку и принять целесообразное решение. Руководитель учения должен принимать все меры к тому, чтобы учебные вопросы отрабатывались последовательно, с высоким практическим результатом.

На протяжении всего учения руководитель должен добиваться от обучаемых принятия смелых и инициативных решений, умелой организации действий в ограниченные сроки, настойчивости при выполнении принятых решений, их всестороннего обеспечения, а также эффективного использования всех сил и средств для своевременного выполнения всех мероприятий, особенно спасательных работ.

40. При отработке практических мероприятий руководитель лично контролирует работу аварийно-спасательной службы ФГЗ, начальников служб ГЗ организации, требует от них четкого выполнения всех поставленных перед ними задач.

В ходе организации аварийно-спасательных и неотложных работ проводят: поиск людей в завалах; спасение людей из разрушенных и горящих зданий, оказание им первой медицинской помощи; локали-

нан соң жүргізілген кезең бойынша қорытынды шығарып, жаттығуды жалғастыру және жаттығу келесі кезеңнің мәселелерін пысықтау туралы нұсқаулар береді.

44. Талқылау командалық-штабтық жаттығудың маңызды бөлігі болып табылады. Пысықталған оқу мәселелерін дұрыс ұғып алу және қойылған мақсаттарға сапалы жету талқылаудың дұрыс жүргізілуіне байланысты.

Талқының мақсаты жаттығудың барлық кезеңдерінде жоспарланған іс-шаралардың орындалуының ұйымдастырылуын, басшы құрамның, құрылымдардың командирлерінің өздерінің АҚ бойынша атқаратын міндеттерін орындауға дайындық дәрежесін жан-жақты талдаудан. жаттығудағы АҚ негізгі шараларын жоспарлау мен орындауда жіберілген кемшіліктерді ашудан және оларды жою бойынша міндеттер қоядан тұрады.

Талқылау дағдыдағыдай жаптығу аяқталысымен жүргізіледі. Сондықтан талқыға дайындық күні бұрын басталып, жаттығу барысында жалғасады және жаттығу аяқталу кезіне бітеді. Жаттығу басшысы алдын ала талқылау жүргізу кезінде баяндалатын мәселелерді белгілейді, ал олардың мазмұны басшының жеке бақылауларынан және орынбасарлар мен делдалдардың баяндамаларынан жиналады.

Талқыны жүргізу кезінде материалдың баяндалуына жағдай, шешімдер және үйренушілердің іс-әрекеттері бейнеленген нысандар, кестелер, есеп пен басқа құжаттар қоса беріледі.

Талқыны жүргізу кезіндегі басшының баяндамасында:

- тақырыбы, жаттығу мақсаты және жаттығу мәселелері;

- жаттығуға қатысушылар құрамы;

- үйренушілер іс-әрекет жасаған жағдай;

- төтенше жағдайларды ұйымдастыру жөніндегі негізгі теориялық жағдай;

- басшы құрам, құрылым командирлері өздерінің лауазымдық міндеттерін білуі, жылдам шешім қабылдаудағы іскерлігі, оларды өмірде табандылықпен жүзеге асыруы және бағыныштылардың әрекетіне мықты басшылық жасау;

- жаттығу барысы кезең бойынша, үйренушілердің іс-әрекеттерінен жағымды және жағымсыз мысалдар келтірумен оқыту мәселелерінің толық пысықталуы;

- басқаруды, әрекеттестік пен жан-жақты қамтамасыз етуді ұйымдастыру;

- дайындалған құжаттардың сапасы;

- іс-тәжірибесіндегі жұмысты атқару кезіндегі жеке құрамның іс-

әрекеті.

Талқыны жүргізудің соңында басшы жалпы қорытындылар шығарады, қорытындыларда жаттығудың мақсаттарына жетудің дәрежесі анықталады, басшы құрамның, жаттығуға басшылық штабының АҚ қызметтерінің, құрылымдардың командирлерінің іс-әрекетіне баға беріледі, жағымды тәжірибені іс жүзіне енгізуге және жоспарлы жаттығу барысында ашылған кемшіліктерді жоюға мақсаттарды қою қарастырылады.

45. Жалпы талқылаудан соң жаттығу басшысының орынбасарлары, делдалдарды жаттығуға басшылық штабымен, АҚ қызметтерімен, көшіру комиссиясы және құрылымдармен жеке талқылау жүргізуі мүмкін, талқылаудың барысында жаттығу басшысы берген жалпы бағаның және жеке талқылаудың негізінде әрбір үйренушінің жұмысы жеке талданады.

46. Жаттығу нәтижесі бойынша ұйымның басшысы бұйрық шығарады, онда жаттығуға баға беріледі, оң тұстар, ортақ кемшіліктер атап өтіледі, көзге түскен құрылымдар және жеке жаттығуға қатысушылар марапатталады.

47. Жаттығу аяқталғаннан кейін командалық-штабтық жаттығуды өткізу бойынша есеп ауданның (қала) ТЖ жөніндегі бөлімінс 10 күн ішінде тапсырылады. Онда әдеттегідей өткен күні, тақырыбы, мақсаттары, пысықталған оқыту мәселелері, жаттығуға қатысушылардың құрамы, жаттығу барысында орындалған іс-тәжірибелік шаралар, басшы құрамның және құрылымдардың командирлерінің дайындық дәрежесі, басқару органдарының тәртіпке салынғандығы және жаттығу барысында ашылған негізгі кемшіліктер көрсетілген.

Все формирования ГЗ, участвующие в учении, обеспечиваются инструментом, средствами индивидуальной защиты, связи, приборами, медикаментами и медицинским имуществом.

Проверяются учебные городки и подготавливаются натурные участки для обеспечения практической отработки формированиями ГЗ учебных вопросов, ведения разведки, локализации и тушения пожаров, расчистки проездов в завалах, вскрытия заваленных защитных сооружений, локализации аварий на коммунально-энергетических сетях и др.

Глава III. Проведение командно-штабных учений

33. Командно-штабное учение проводится на территории организации с максимальным использованием учебно-материальной базы гражданской защиты и при этом производственная деятельность организации не прекращается.

Личный состав формирований ГЗ привлекается к выполнению только тех мероприятий, которые определены планом проведения учения или непосредственно вытекают из сложившейся обстановки.

34. Командно-штабное учение начинается с оповещения и сбора участников учения, подачи (вручения) сигнала (распоряжения) о приведении в готовность плана Гражданской обороны или задеи-ствования плана действия по ликвидации чрезвычайных ситуаций.

35. Основными методическими приемами, применяемыми руководством в ходе проведения учения, должны быть -изучение стиля и применяемых методов работы начальников, штаба руководства учением и служб ГЗ, представителей эвакоорганов при осуществлении руководства подчиненными; наблюдение и контроль за действиями обучаемых при проведении ими мероприятий; изучение разработанных документов; заслушивание докладов должностных лиц ГЗ организации о создавшейся обстановке, принятых решениях, отданных распоряжениях и проведенных мероприятиях.

36. Командно-штабное учение проводится по этапам, количество и содержание которых зависит от его темы, учебных целей, уровня подготовки участников, а также отводимого на него времени.

37. Руководитель командно-штабного учения осуществляет контроль за выполнением задач ГЗ, обращая внимание на полноту, своевременность, правильность и четкость постановки задач руководящим составом своим подчиненным, а также правильность и реальность расчетов по всестороннему обеспечению выполняемых мероприятий.

состояния Гражданской обороны в организации, правильное понимание темы и целей всеми участниками учения, а также способов их достижения, усвоение основных требований руководящих документов по подготовке органов управления, сил ГЗ и установит единство взглядов на порядок отработки учебных вопросов.

Основными методами подготовки руководящего состава и посредников к учению являются проведение лекций и докладов, семинаров, групповых упражнений, решение летучек, проведение инструкторско-методических занятий, розыгрыша учения или отдельных его эпизодов на картах, макетах, а также самостоятельная подготовка.

Формы и методы подготовки руководящего состава, штаба руководства учением и посредников к командно-штабным учениям определяются руководителем в зависимости от состава участников учения и уровня их подготовки, условий, в которых организуется и проводится подготовка, а также наличия учебно-материальной базы.

31. Подготовка участников учения является одним из основных мероприятий, обеспечивающих успешное и поучительное его проведение. Она проводится на основе организационных указаний (приказа) и осуществляется путем изучения участниками учения плана действия по ликвидации чрезвычайных ситуаций и плана Гражданской обороны, в части их касающейся, необходимой литературы, ин-инструкция по мерам безопасности, а также путем проведения с ними лекций, штабных тренировок, практических и тактико-специальных занятий.

Подготовка участников учения проводится в сроки, установленные планом на текущий учебный год, а также на дополнительных занятиях, организуемых в соответствии с приказом начальника Гражданской обороны организации о подготовке и проведении командно-штабного учения.

32. Важным моментом в проведении практических мероприятий учения является заблаговременная подготовка учебно-материальной базы и учебных мест.

В первую очередь проверяются и приводятся в готовность к учению пункты управления, а также рабочие места участников учения. Про- изводится их оборудование недостающей мебелью и инвентарем, обеспечение средствами печатания и размножения документов, картами, планами, схемами и канцелярскими принадлежностями. Готовятся средства связи и оповещения. Решаются вопросы выделения необходимого количества транспорта для переезда (при необходимости) участников учения и техники для ведения аварийно-спасательных и неотложных работ.

№1-қосымша

Азаматтық қорғаныс бастығының БҰЙРЫҒЫ

(ұйымның атауы)

« ----» -----20---- ж.-----

(ұйым орналасқан қаланың, ауданның атауы)

Мазмұны: Командалық-штабтық жаттығуға дайындық және өткізу туралы

(ұйымның атауы)

Бұйрық мазмұндық және өкімдік бөлімнен тұруы тиіс.

Мазмұндық бөлімде мыналарды көрсету қажет:

- жаттығудың өткізу күні (мерзімі);
- жаттығу тақырыбы;
- қатысушылардың әр түрлі тобына арналған жаттығу мақсаты;
- жаттығу өтетін орын.

Өкім етуші бөлімінде мыналар көрсетіледі:

Өкімдік бөлімінде мыналар көрсетіледі:

- жаттығу басшысы, оның орынбасарлары, делдалдары, жаттығуға басшылық штабы, АҚ қызметі, АҚ құрылымдарының командирлері, жаттығуға қатыстырылатын АҚ құрылымдарының жеке құрамы (қай кезеңге көрсетіледі);

- жаттығуға қатысушылардың құрамы;

- жаттығуға дайындық тәртібі: төтенше жағдайлардың алдын алу мен зардаптарын жою жоспары және ұйымның Азаматтық қорғаныс жоспары бойынша анықтамалар мен түзетулер енгізу; командалық- штабтық жаттығу бойынша күнтізбелік жоспарын, командалық- штабтық жаттығуды өткізу бойынша жоспарды және жаттығуға басшылықты ұйымдастыру нысанын жасау; басшы құрамды, жаттығуға басшылық штабын, делдалдарды дайындау, олардың және жаттығуға қатыстырылатын құрылымдар жеке құрамының атқаратын міндеттерін анықтау;

- бірлескен штабтық жаттығуды өткізу (қажет болған жағдайда);

- басқару пункттерінің, байланыс және хабарлау құралдарының

даярлығын тексеру;

- командалық-штабтық жаттығудың оқу-әдістемелік құжаттарының әзірленуін ұйымдастыру;

- жаттығуды материалдық-техникалық және медициналық қамтамасыз ету;

- жаттығу барысында қорғау құралдарын, мүлік пен материалдарды әзірлеу мен пайдалану;

- мемлекеттік және қызметтік құпияны сақтау шаралары;

- қауіпсіздік шараларын қамтамасыз ету шаралары;

- жаттығуға даярлық мерзімі;

- жаттығуға қатыстырылатын жеке құрамға бұйрықты жеткізу тәртібі.

- мемлекеттік және қызметтік құпияларды сақтау жөніндегі шаралар;

- жаттығуға дайындық мерзімі;

- жаттығуға тартылатын жеке құрамға бұйрықты жеткізу тәртібі.

Азаматтық қорғаныс бастығы

(ұйымның атауы)

(қолы)

утверждается руководителем учения не позже чем за две недели до начала учения.

28. Схема организации руководства учением (приложение №4) разрабатывается в соответствии с исходными данными по учению и приказом по его подготовке и проведению. На ней показываются руководство учением и все органы управления ГЗ организации, формирования ГЗ (командиры формирований ГЗ), привлекаемые на учение, посредники при соответствующих участниках учения. В легенде к схеме приводится расчет численности руководства и посредников и расчет привлекаемых на учение его участников.

Схема выполняется графически, подписывается начальником штаба руководства учением и утверждается руководителем учения.

29. Частные планы заместителей руководителя и посредников (приложение №5) являются их основными методическими документами для руководства отработкой намеченных учебных вопросов и проверки выполнения практических мероприятий определенной категорией обучаемых. Они разрабатываются в соответствии с общим планом проведения учения и на основании указаний руководителя для учения текстуально: В частных планах указываются тема учения, учебные цели - общие и для конкретной категории обучаемых; состав участников учения; время и место проведения учения; порядок проведения учения: этапы, их содержание и продолжительность; учебные вопросы (основные по теме учения, частные для определенной категории участников учения) и время, выделяемое на их отработку; частная обстановка, на фоне которой отрабатывается каждый учебный вопрос (содержание вводной); порядок работы заместителей руководителя и посредников; ожидаемые действия обучаемых. В конце плана указываются сигналы управления, время представления докладов руководителю учения и время проведения частного разбора (с определенной категорией обучаемых).

Частные планы разрабатываются в ходе подготовки к учению, уточняются на инструкторско-методическом занятии и корректируются в ходе учения в соответствии с указаниями руководителя и с учетом решений (действий) обучаемых. Они подписываются заместителями руководителя (посредниками) и утверждаются руководителем учения.

30. Всесторонняя и целеустремленная подготовка руководящего состава, штаба руководства учением и посредников является залогом успешного проведения командно-штабного учения. Она осуществляется лично руководителем учения и начальником штаба руководства учением и преследует цель обеспечить глубокое изучение реального

для различных групп участников, место проведения; состав руководства и участников учения и задачи по их подготовке; порядок и сроки подготовки рабочих мест для руководства и обучаемых; порядок обеспечения участников учения автотранспортом, средствами индивидуальной защиты, соответствующими видами имущества, приборами и инструментом; организация связи; меры безопасности и сохранения государственной и служебной тайны и другие вопросы.

Приказ разрабатывается штабом Гражданской обороны и подписывается начальником ГО организации. Работа по выполнению содержащихся в нем требований организуется под общим руководством начальника штаба ГО организации.

26. Календарный план подготовки командно-штабного учения в организации (приложение №2) включает перечень намеченных мероприятий, их последовательность с указанием сроков исполнения и исполнителей. Он составляется в удобной для пользования форме, подписывается начальником штаба руководства учением и утверждается начальником ГО организации.

Календарный план является рабочим документом руководителя учения, в соответствии с которым проводятся все мероприятия по подготовке учения и осуществляется необходимый контроль за их выполнением.

27. План проведения командно-штабного учения (приложение №3) - основной учебно-методический документ, в котором излагается ход учения в соответствии с замыслом руководителя учения на его проведение и определяется последовательность отработки учебных вопросов и проведения практических мероприятий по этапам учения. Он разрабатывается текстуально и включает тему учения, учебные вопросы, состав участников, время и место проведения учения, материально-техническое обеспечение и порядок проведения учения. Порядок проведения учения излагается поэтапно в виде развернутой таблицы. При этом указывается название этапов, раскрывается их содержание и определяется продолжительность; на каждом этапе указываются отрабатываемые учебные вопросы и отводимое для этого время; обстановка (содержание вводных), которая может сложиться в организации в результате стихийного бедствия, аварии, катастрофы или применения современных средств поражения; работа руководителя, его заместителей, штаба руководства учением и посредников; ожидаемые действия обучаемых; время окончания учения и проведения разбора.

План проведения учения разрабатывается штабом руководства учением, подписывается начальником штаба руководства учением и

«БЕКІТЕМІН»

Жаттығу басшысы

(қолы)

20 ж. «__» _____

Командалық-штабтық жаттығуға даярлықтың КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАРЫ

(ұйымның атауы)				
№ р/н	Шаралардың мазмұны	Өткізу мерзімі	Атқарушылар	Орн. тура лы белгі
I. Ұйымдастыру шараларын жүргізу				
1	Жаттығуды жоспарлау және өткізу үшін бастапқы жағдайды дайындау		Жаттығу басшысы жаттығудың ШБ бірге	
2	Нормативтік құжаттарды және оқу-әдістемелік әдебиетті оқу		Жаттығуға қатысушы басшы құрам	
3	Басқару органдарын, жаттығуға басшылық штабын, АҚ қызметтерін, АҚ құрылымдарын штаттық санға дейін толықтыру		Басқару органдарының басшылары, АҚ қызметтері мен АҚ құрылымдары	
4	Қауіпсіздікті аймақтағы елді мекендер әкімшілігімен қажетті мәселелерді келісу және т. б		Жаттығу басшысы-ШБ, көшіру комиссиясының төрағасы	
II. Құжаттарды әзірлеу				
1	Жаттығуды өткізу жоспарын әзірлеу		Жаттығудың басшысы - ШБ	
2	Жаттығуға басшылықты ұйымдастыру сызған нұсқасын әзірлеу		Жаттығудың басшысы - ШБ	
3	Басшы орынбасарларының және делдалдардың жеке жоспарын әзірлеу		АҚ лауазымды тұлғасы	
4	Материалдық-техникалық қамтамасыз ету жоспарын әзірлеу және т. б.		МТҚ жөніндегі басшының орынбасары	
III. Жаттығу басшыларын, басшылық штабын және делдалдарды даярлау				

1	Лекцияларды, баяндамаларды, семинарларды, топтық жаттығуларды өткізу		Жоспарға сәйкес	
2	Бірлескен штабтық жаттығулар өткізу (қажет болғанда)		Жаттығу басшысы	
3	Өз бетімен даярлау және т.б.		АҚ лауазымды тұлғасы	
IV. Жаттығуға қатысушыларды даярлау				
1	Нормативтік құжаттарды, әдістемелік нұсқаулықтарды, қауіпсіздік шралары бойынша нұсқаулықтарды өз бетімен оқып, үйрену		Жаттығу басшысының ШБ көмекшісі	
2	АҚ құрылымдарының жеке құрамымен жоспарлы жұмыс жүргізу		АҚ құрылымдарының командирлері	
3	Жаттығуға қатысушы АҚ құрылымдарын хабарлау және жинау бойынша жаттығу өткізу		АҚ құрылымдарының командирлері	
4	АҚ құрылымдарының жеке құрамын мүлікпен, аспаппен және құрал-сайманмен толықтыру және жабдықтауды қамтамасыз ету		МҚК жөніндегі басшының орынбасары, жаттығу басшы Ш бастығы, АҚ құрылымдарының командирлері	
V. Жаттығу орнын және оқыту-материалдық базасын ыңғайлап қою				
1	Басқару пунктін даярлыққа келтіру		Жаттығу басшысы - ШБ	
2	Басқару және хабарландыру құралдарының даярлығын тексеру		Жаттығу басшысы - ШБ	
3	Жаттығуға қатысушылардың жұмыс орнын жабдықтау		АҚ құрылымдарының командирлері	
4	Оқыту мүлігін, жеке қорғаныс құралдарын, байланыс құралдарын, аспаптарды беруге әзірлеу		МТК, жаттығу басшысы - ШБ бойынша басшылардың орынбасарлары, АҚ құрылымдарының командирлері	
VI. Материалдық-техникалық және медициналық қамтамасыз				

время, по организованному проведению аварийно-спасательных и неотложных работ.

22. Качество проведения учения в значительной степени определяется тщательностью его подготовки. Подготовка командно-штабного учения включает:

- подготовку исходных данных, необходимых для планирования и проведения учения;
- разработку основных документов;
- подготовку руководства, штаба руководства учением и посредников;
- подготовку остальных участников учения;
- подготовку учебных мест и учебно-материальной базы.

23. Под исходными данными понимаются изучение и анализ руководителем состояния Гражданской защиты в организации; изучение планирующих документов, определение темы командно-штабного учения (тема может быть определена перед началом учебного года), учебных целей, сроков проведения, этапов командно-штабного учения и учебных вопросов, состава привлекаемых органов управления, служб ГЗ и формирований ГЗ; вопросы материально-технического обеспечения.

24. Для проведения командно-штабного учения, как правило, разрабатываются следующие документы:

- приказ начальника Гражданской обороны о подготовке и проведении командно-штабного учения в организации;
- календарный план подготовки командно-штабного учения в организации;
- план проведения командно-штабного учения в организации;
- схема организации руководства учением;
- частные планы заместителей руководителя и посредников;
- другие необходимые документы.

Документы составляются кратко, четко, с формулировками, включающими различные толкования. Разрабатываемые документы по своему содержанию, структуре и оформлению должны соответствовать установленным для служебных документов требованиям.

25. Приказ начальника Гражданской обороны о подготовке и проведении командно-штабного учения в организации (приложение № 1) - основной распорядительный документ. Он разрабатывается и доводится до исполнителей заблаговременно, с тем чтобы они имели возможность выполнить все предусмотренные мероприятия.

В приказе определяются сроки проведения учения, его тема, цели

- организация работы посредников по отработке предусмотренных планом учебных вопросов;
- осуществление контроля за подачей вводных и их прохождением;
- обучение работников служб ГЗ ведению разведки, методам сбора и анализа данных обстановки, подготовке предложений для принятия решений, их оформлению и доведению до исполнителей,
- осуществлению контроля за выполнением поставленных задач;
- обеспечение обобщения и оценки действий участников учения;
- контроль за соблюдением мер безопасности;
- подготовка материалов разбора учения.

20. Начальник штаба руководства учением является заместителем руководителя учения.

Он обязан:

- руководить разработкой планирующих документов и контролировать их доведение до исполнителей;
- оказывать помощь руководителю учения в определении исходных данных для планирования учения, организации подготовки руководства, штаба руководства учением и посредников, а также всех участников учения к его проведению;
- направлять работу штаба руководства учением и посредников в ходе учения на обеспечение качественной отработки учебных вопросов и достижение целей, предусмотренных планом учения.

Глава II. Подготовка командно-штабных учений

21. В целях успешного проведения и достижения поставленных учебных целей командно-штабные учения необходимо заблаговременно и тщательно готовить.

Подготовку учения начинают, как правило, за полтора месяца до его проведения.

В подготовительный период все участники учения должны изучить положения Закона Республики Казахстан, с тем чтобы в ходе учения качественно выполнять свои функциональные обязанности.

В порядке подготовки к учению должны быть уточнены документы плана действия ликвидации чрезвычайных ситуаций и плана Гражданской обороны организации и при необходимости внесены в них соответствующие коррективы. Особенно тщательно при этом должны быть изучены мероприятия по организации защиты рабочих, служащих, членов их семей от ЧС и применения современных средств поражения, по повышению устойчивости работы организации в военное

1	Техниканы, отынды жаттығуға әзірлеу		МТҚ бойынша басшының орынбасары	
2	Алғашқы медициналық көмек көрсетудің құралдарын, тағамдық азықтарды, суды, қажетті заттар және т. б. даярлау		МТҚ бойынша Басшының орынбасары, санитарлық жасақтың (санитарлық пост бастығы) командирі	

Жаттығуға басшылық штабының бастығы

(ұйымның атауы)

(қолы)

«БЕКІТЕМІН»

Жаттығу басшысы

(қолы)

20 ж. «__» _____

Командалық-штабтық жаттығуды өткізу ЖОСПАРЫ

(ұйымның атауы)

Жаттығудың тақырыбы:

Оқыту мақсаттары:

- Басқару органдары үшін;
- Басшы құрам үшін;
- АҚ қызметі үшін;
- АҚ құрылымдары командирлері үшін;
- Жаттығуға қатыстырылатын құрылымдардың жеке құрамы үшін.

Жаттығуды өткізетін уақыт:

Қатысушылардың құрамы;

Материалдық-техникалық қамтамасыз ету;

Жаттығуды өткізетін орын.

ЖАТТЫҒУДЫ ӨТКІЗУ ТӘРТІБІ

Уақыты	Оқыту мәселесі	Жағдай (кіріспелер мазмұны)	Жаттығу басшысының іс-әрекеті	Үйренушілердің іс-әрекеті

Нұсқа

Бірінші кезең: «Қауіптің туындауы ықтимал ірі өндірістік авариялар, апаттар, дүлей зілзала кезінде басқару органының, жаттығуға басшылық штабының, АҚ қызметтерінің іс-әрекеттері»:

- Басшы құрамды хабарландыру және жинау мәселелерін пысықтау;
- Басшы құрамға төтенше жағдайлардың алдын алу мен зардаптарын жою бойынша жоспарын әрекетке келтіруге жарлық беру («Қауіптің туындауы кезінде. . .» тарауы);

инженерно-технических и противопожарных мероприятий в структурных подразделениях при подготовке в ходе учения;

- обеспечить проведение работ на технических и коммунально-энергетических сетях по оперативному и безаварийному их перекрытию (отключению) в чрезвычайных ситуациях;

- докладывать руководителю учения о выполненных инженерно-технических, противопожарных мероприятиях и их влиянии на повышение устойчивости работы организации в экстремальных ситуациях;

- готовить материал для разбора учения.

17. Заместитель руководителя по материально-техническому обеспечению обязан:

- участвовать в разработке плана командно-штабного учения по вопросам материально-технического обеспечения;

- создавать обстановку, позволяющую глубоко и всесторонне отработать задачи по бесперебойному материально-техническому обеспечению деятельности организации в ходе учения;

- контролировать обеспечение участников учения горячей пищей, водой, предметами первой необходимости;

- организовать правильное использование выделенной на учение техники, обеспечение ее горючими и смазочными материалами;

- докладывать руководителю учения о волнении задач материально-технического обеспечения;

- готовить материал для разбора учения.

18. Заместитель руководителя по эвакуации обязан:

- участвовать в разработке и осуществлении эвакуационных мероприятий, связанных с подвозом смен к местам работы и обратно в безопасную зону по плану ГО;

- контролировать деятельность эвакуационной комиссии в ходе учения, оказывая ей помощь в осуществлении практических вопросов;

- готовить материал по итогам учений в общий разбор и конкретные предложения по совершенствованию эвакуационных мероприятий.

19. Штаб руководства учением является основным органом, обеспечивающим подготовку и проведение учения. На штаб возлагается:

- разработка документов командно-штабного учения;

- планирование подготовки руководства учением, посредников и остальных участников учения;

- контроль за подготовкой к учению пунктов управления и рабочих мест обучаемых, средств связи и оповещения;

Они участвуют в разработке планирующих документов и на их основе составляют свои частные планы на период учения, которые утверждает руководитель учения.

Посредники назначаются при службах, эвакуационных, командирах формирований ГЗ, формированиях ГЗ, а при необходимости и при других участниках учения. По решению начальника районного (городского) отдела по ЧС в качестве посредников могут привлекаться работники ГЗ соседних организаций. Они подчиняются руководителю учения и отвечают за обеспечение качественного и своевременного выполнения участниками учения поставленных задач и достижение целей учения. В подготовительный период посредники должны:

- изучить план проведения учения, свои обязанности, порядок работы обучаемых и действий формирований, при которых они определены;

- разработать частные планы работы.

В ходе учения они должны:

- направлять действия участников учения на качественную работу учебных вопросов и своевременное выполнение предусмотренных мероприятий;

- постоянно знать общую обстановку и грамотно ее наращивать в интересах отработки учебных вопросов;

- проверять порядок действий работников служб, командиров формирований ГЗ, оказывать им необходимую помощь в правильном выполнении полученных задач, своевременном принятии решений, постановке задач и организации их выполнения;

- контролировать полноту и правильность проведения необходимых расчетов при оценке радиационной, химической, бактериологической, инженерной и пожарной обстановки;

- следить за соблюдением мер безопасности при ведении формированиями ГЗ практических работ;

- докладывать руководству учением о принятых обучаемыми решениях и отданных распоряжениях;

- представлять материал для разбора с оценкой работы и действий участников учения.

16. Заместитель руководителя по инженерно-техническим вопросам (главный инженер) обязан:

- участвовать в разработке плана командно-штабного учения по вопросам проведения инженерно-технических и противопожарных мероприятий;

- контролировать деятельность лиц, ответственных за проведение

- Авариялардың, апаттардың және дүлей зілзаланың ықтимал әсерінің алдын алу немесе азайту бойынша АҚ шараларын жүргізу;

- төтенше жағдайлардың туындау қауіпіне байланысты шараларды өткізу туралы басшы құрамды, АҚ қызметтері бастықтарын тыңдау;

- жаттығудың бірінші кезеңінің қорытындысын шығару.

Екінші кезең: «Ірі өндірістік авариялар, апаттар, дүлей зілзалалар туындау кезіндегі басқару органының, АҚ штабының, АҚ қызметтерінің іс-әрекеттері»:

- барлық санаттағы жұмысшылар мен қызметкерлерді хабардар ету мәселелерін пысықтау (жұмыс және жұмыстан тыс уақытта хабарлау сызған нұсқасына сәйкес);

- басқару органын жинау және төтенше жағдайлардың алдын алу мен зардаптарын жою бойынша жоспарын әрекетке келтіруге жарлық беру («Туындауы ықтимал. ...» тарауы);

- ірі өндірістік авариялар, апаттар және дүлей зіліала болған кезде АҚ шараларын жүргізу;

- құтқару және басқа шұғыл жұмыстарды жүргізу дүлей зілзалалардың, авариялардың, апаттардың зардаптарын жою туралы басшы құрамды, АҚ қызметтерін, АҚ құрылымдары командирлерін тыңдау;

- жаттығудың екінші кезеңінің қорытындысын шығару.

Командалық-штабтық жаттығуды талқылау.

Нұсқа

Бірінші кезең: «Заманауи соққы беру құралдарын қолдану қауіпі туысы мен, АҚ шараларын жүргізу және ұйымдандыру жөніндегі АҚ қызметтерінің іс-әрекеттері»:

- басқару құрамын, АҚ құрылымдары командирлерін хабардар ету мен жинау мәселелерін пысықтау;

- басшы құрамға ұйымның Азаматтық қорғаныс жоспарын қолданысқа енгізу бойынша жарлық беру және шабуыл қауіпі төнуіне байланысты АҚ шараларын орындауға міндеттен беру:

- а) жұмысшыларды, қызметкерлерді және олардың отбасыларын қорғауды ұйымдастыру жөнінде;

- б) ұйымдардың жұмыс тұрақтылығын арттыру жөнінде;

- в) АҚ құрылымдарын дайындыққа келтіру және оларды мүлікпен, техникамен және құрал-саймандармен жабдықтау жөнінде;

- г) өндірістік қызметтің жалғасуы жағдайында АҚ шараларын тұрақты басқару, басқару пункттерін ашу жөнінде;

- ұйымдағы Азаматтық қорғаныс шараларын оларды жоспарлы жүргізу кезінде орындау;

- ұйымдағы Азаматтық қорғанысты бейбіт уақыттан соғыс жағдайына көшіру шараларын жүргізу жөнінде басшы құрамды, АҚ қызметтерінің бастықтарын, көшіру комиссиясы төрағасын тыңдау:

- жаттығудың бірінші кезеңінің қорытындысын шығару.

Екінші кезең: «Көшіру шараларын ұйымдастыру мен жүргізу бойынша басқару органдарының, АҚ штабының, АҚ қызметтерінің бастықтарын тыңдау»:

- басшы құрамды хабардар ету және жинау мәселелерін пысықтау;
 - басшы құрамға қауіпсіз аймаққа бөліп жайғастыру және көшіру жөніндегі шараларды жүргізуге жарлық беру;

- жұмысшыларды, қызметкерлерді және олардың отбасыларын қауіпсіз аймаққа бөліп жайғастыру мен көшіруді ұйымдастыру бойынша Азаматтық қорғаныс шараларын жүзеге асыру;

- көшіру шараларын ұйымдастыру және жүргізу жөнінде Азаматтық қорғау қызметтері бастықтарын, бас инженерді, көшіру комиссиясы төрағаларын, АҚ штабы бастықтарын тыңдау:

- а) жұмысшыларды, қызметкерлерді және олардың отбасыларын қауіпсіз аймаққа көшіру басталғанын хабарлауды ұйымдастыру;

- б) СЭП (ЖКП) №__ арқылы автокөлікпен көшіруді ұйымдастыру;

- в) СЭП (ЖКП) №__ арқылы жаяу тәртіппен көшіруді ұйымдастыру;

- г) қауіпсіз аймаққа көшірілгендердің орналасуын ұйымдастыру және олардың құрылысқа, қорғану ғимараттарын салуға, жасырынатын баспана салуға қатысуы;

- д) жұмыс ауысымын көлікпен жеткізуді ұйымдастыру;

- е) материалдық құндылықтарды қауіпсіз аймаққа тасуды ұйымдастыру;

- ж) медициналық, материалдық және техникалық қамтамасыз етуді, қоғамдық тәртіпті қорғауды ұйымдастыру;

- з) авариялық-құтқару және басқа шұғыл жұмыстарды жүргізу үшін АҚ күштерін топтастыруды құруды ұйымдастыру;

- и) көшіру органдарының жұмысын ұйымдастыру;

- жаттығудың екінші кезеңінің қорытындысын шығару.

Үшінші кезең: «Жаудың тікелей шабуылы жағдайындағы ұйымның Азаматтық қорғаныс шараларын орындау жөніндегі Азаматтық қорғаныс құрылымдарының, Азаматтық қорғау қызметінің, басқару органдарының іс-әрекеті»:

жұмысшылар мен қызметкерлерді күтілетін әуе шабуылы жөнінде хабардар ету мәселелерін пысықтау, оларды қорғану ғимаратында па-

значаются руководитель учения, его заместители, посредники, а также создается штаб руководства учением.

14. Руководителем командно-штабного учения в организации является начальник ГО организации, а функции штаба руководства выполняет штаб ГО организации. Руководитель командно-штабного учения несет персональную ответственность за его подготовку и проведение.

Он обязан:

- изучить соответствующие положения Закона Республики Казахстан, других нормативных документов, а также настоящие Методические рекомендации;

- знать действительное состояние дел в организации, уровень готовности руководящего состава и командиров формирований ГЗ к практическому выполнению задач, и своих функциональных обязанностей по ГЗ;

- определить исходные данные для учения, состав руководства учением, штаб руководства учением и посредников;

- осуществлять руководство разработкой основных документов учения;

- готовить своих заместителей, органы управления, штаб руководства учением и посредников;

- контролировать проведение мероприятий, предшествующих командно-штабному учению;

- организовать подготовку других участников учения и всестороннее обеспечение учения;

- добиваться в ходе учения полной и качественной отработки учебных вопросов путем последовательного наращивания и усложнения обстановки, осуществления систематического личного контроля и через заместителей, посредников за действиями участников учения;

- обеспечить строгое соблюдение всеми участниками учения мер безопасности;

- по окончании учения провести общий разбор с руководящим составом и командирами формирований ГЗ, в ходе которого дать оценку действиям участников и определить пути устранения недостатков.

15. В зависимости от масштаба и характера учения в помощь руководителю могут назначаться заместители и посредники.

Заместители руководителя учения назначаются из числа должностных лиц организации, наиболее подготовленных по вопросам ГЗ. Их количество зависит от темы, масштабов мероприятия, специфики производства и определяется с расчетом охвата обучения, и контроля основных служб ГЗ, и формирований ГЗ, привлекаемых на учение.

служб, с тем чтобы обеспечить получение участниками учений информации по времени, месту, объему и источникам с учетом реальных возможностей.

10. В ходе командно-штабных учений организуют практическую отработку задач по ликвидации ЧС, а также применения современных средств поражения и совершенствуют практические навыки в организации управления.

Это достигается:

- путем развертывания системы связи и оповещения, и обеспечения ее непрерывной работы;
- подготовкой к работе пунктов управления;
- развертыванием работы оперативных групп и боевого расчета на пунктах управления;
- созданием необходимой обстановки, сбором данных о ней и оценки;
- своевременным принятием решений и их оформлением;
- постановкой задач и организацией их выполнения;

11. Практические мероприятия, намечаемые для осуществления в ходе учений, должны охватывать основные задачи ГЗ, решаемые в организациях с учетом их особенностей.

К ним следует отнести:

- освобождение и приведение в готовность отдельных защитных сооружений, укрытие в них некоторых участников учения;
- выдача участникам учений средств индивидуальной защиты;
- выдача личному составу формирований, привлекаемых на учет, средств индивидуальной защиты, имущества, приборов и инструмента;
- проведение мероприятий по переводу организаций на особый режим работы и светомаскировке;
- практическая организация работы эвакуационной комиссии;
- организация охраны и комендантской службы.

12. Воспитательная работа в ходе подготовки и проведения командно-штабного учения планируется и проводится в целях разъяснения участникам учения конкретных задач и мобилизации их

усилий на полное и качественное выполнение замысла и плана учения, на выработку у них настойчивости и целеустремленности в выполнении мероприятий по защите рабочих, служащих организации и членов их семей от ЧС и применения современных средств поражения в военное время.

13. Для подготовки и проведения командно-штабного учения на-

налату;

- жабдықтардың, техникалық желілердің авариясыз тоқтатылуын хабардар ету, агрегаттардың жұмысын үздіксіз циклмен төмендетілген режимге көшіру;

- толық тұтылу режимінде ұйымның жарық жасырғыштығын жүзеге асыру;

- қорғаныс ғимаратының жұмысын шапшаңдату бойынша жұмыстарды ұйымдастыру (әуе шабуылы аяқталғаннан кейін);

- жұмысшылар мен қызметкерлерді қираған аймақтан көшіру, әрі қарай белгіленген қауіпсіз аймаққа орналастыру мәселелерін пысықтау;

- ұйымда зақымдану аймағында құтқару және басқа шұғыл жұмыстарды жүргізу бойынша шараларды пысықтау;

- жаудың тікелей шабуыл жағдайында жұмысшылар мен қызметкерлерді қорғау мен шабуылдан кейін құтқару және басқа шұғыл жұмыстарды жүргізу тәртібі жөнінде басшы құрамды, АҚ құрылымдары командирлерін тыңдау;

- үшінші кезеңнің қорытындысын шығару.

Командалық-штабтық жаттығуды талқылау.

Жаттығуға басшылық ететін штабтың бастығы

(ұйымның атауы)

(қолы)

«БЕКІТЕМІН»

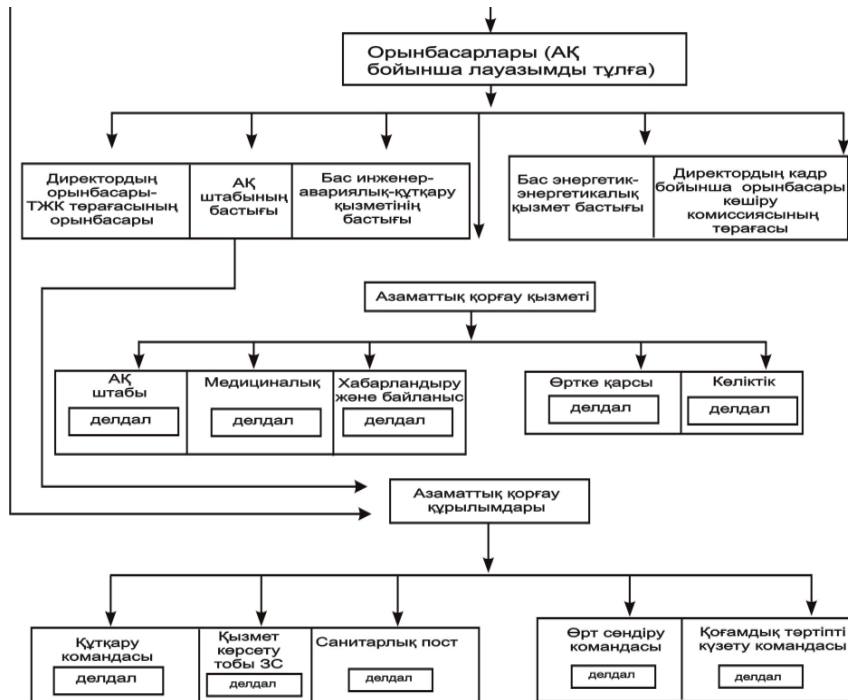
Жаттығу басшысы

(қолы)

20__ ж. «__» _____

Командттық-штабтық жаттығуға басшылықты ұйымдастыру СЫЗҒАН НҰСҚАСЫ (ҮЛГІСІ)

(ұйымның атауы)

5. Командно-штабное учение в организациях проводится в виде самостоятельного мероприятия или в порядке их привлечения на учения, проводимые в вышестоящих инстанциях.

6. Учение проводится по комплексным темам, обеспечивающим отработку руководящим составом, штабом ГО, службами ГЗ и эвакуационными органами всех мероприятий, предусмотренных планом действий ликвидации ЧС, планом ГО организации.

7. Подготовка к учениям должна носить плановый и организованный характер. Командно-штабным учениям должна предшествовать подготовка руководящего состава (лекции, семинары, групповые упражнения), а также привлекаемых формирований ГЗ (практические занятия, тренировки по оповещению и сбору).

8. Важным требованием является правильное определение состава участников учений и сроков их проведения. При решении этих вопросов необходимо в первую очередь учитывать характер производственной деятельности организации, а в организациях сельскохозяйственного производства и сезонность их работы, установленный график работы предприятий и рабочих смен, с тем чтобы обеспечить привлечение на учения силы и средства в рамках времени, минимально необходимого для отработки учебных вопросов без ущерба для производства, но и без послаблений и упрощений.

На командно-штабные учения, как правило, привлекаются:

- начальники ГО-первый руководитель организации;
- руководящий состав организации;
- штабы ГО;
- службы ГЗ;
- эвакуационные органы;
- командиры формирований ГЗ;
- формирования ГЗ (по решению начальника ГО).

9. Для отработки учебных вопросов командно-штабных учений должна создаваться сложная и поучительная обстановка, максимально приближенная к условиям чрезвычайных ситуаций мирного и военного времени, в зависимости от темы учения. Она должна побуждать участников учений к активным, инициативным действиям, принимать наиболее правильные решения и действия, осуществлять маневр силами и средствами, в полной мере использовать технику и другие средства оснащения для выполнения поставленных задач и в первую очередь задач, связанных со спасением людей.

Наращивание обстановки в ходе учений необходимо осуществлять путем объявления или вручения вводных, а также по докладом

**Методические рекомендации по подготовке и проведению
командно-штабных учений в организациях**

Глава I. Общие положения

1. Командно-штабные учения в организациях являются одной из основных форм совместной подготовки начальников Гражданской обороны, руководящего состава, штабов ГО, начальников служб ГЗ и командиров формирований ГЗ к ликвидации чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера и выполнение мероприятий по Гражданской обороне.

Они проводятся на основании приказа начальника Гражданской обороны организации. Командно-штабные учения способствуют всесторонней подготовке организации к комплексным учениям, объектовым тренировкам, а также к участию в других видах учений.

2. Командно-штабные учения проводятся в целях:

- достижения слаженности в работе руководящего состава, штабов ГО, начальников служб ГЗ и командиров формирований ГЗ по ликвидации ЧС, по выполнению мероприятий Гражданской обороны;
- совершенствования приемов и способов защиты людей в чрезвычайных ситуациях и повышения устойчивости работы организации;
- определения наиболее совершенных путей и способов ликвидации ЧС, ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций и организации Гражданской обороны в организациях и сокращения сроков приведения ее в готовность;
- приобретения руководящим составом прочных навыков в управлении подчиненными, правильной оценке создавшейся чрезвычайной ситуации, принятии наиболее целесообразных решений, постановке задач исполнителям и организации их выполнения;
- достижения взаимодействия между штабом ГО и службами ГЗ, и слаженности в их работе;
- выработке у руководящего состава, командиров формирований ГЗ высоких морально-психологических качеств. готовности грамотно действовать в сложившейся обстановке.

В настоящих Методических рекомендациях, рассматриваются вопросы подготовки и проведения командно-штабного учения в организации.

4. Командно-штабное учение проводится не реже одного раза в год, в наиболее удобное для организации время, продолжительностью не менее одних суток, из них 8 часов рабочего времени.

№5-қосымша

«БЕКІТЕМІН»

Жаттығу басшысы

(қолы)

20__ ж. «__» _____

**Құтқару командасы жанындағы делдалдың
ЖЕКЕ ЖОСПАРЫ**

Жаттығудың тақырыбы:

Оқыту мақсаты:

- жалпы;
- құтқару командасының жеке құрамы үшін;

Қатысушылар құрамы:

Жаттығуды өткізу уақыты:

Жаттығуды өткізу орны:

ЖАТТЫҒУДЫ ӨТКІЗУ ТӘРТІБІ

№ р/н	Атауы	Басшы- лар	Делдал- дар	Оқытылатын	Барлы- ғы
1	Басшы құрам				
2	Азаматтық қорғау қызметі жұмысшылары				
3	Азаматтық қорғау құрылымы командирлері				
4	Азаматтық қорғау құрылымының жеке құрамы				
ЖИЫНЫ					

Құтқару командасы жанындағы делдал

(қолы)

**МИНИСТЕРСТВО ПО ЧРЕЗВЫЧАЙНЫМ СИТУАЦИЯМ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**Республиканский учебно-методический центр
гражданской защиты**

**МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО
ПОДГОТОВКЕ И ПРОВЕДЕНИЮ КОМАНДНО-
ШТАБНЫХ УЧЕНИЙ В ОРГАНИЗАЦИЯХ**

Алматы, 2016 г.

Методические рекомендации по подготовке и проведению командно-штабных учений в организациях (далее – Методические рекомендации) предназначены для руководящего состава, начальников служб гражданской защиты, представителей эвакуационных органов и командиров формирований ГЗ организаций.

В Методических рекомендациях излагаются основные мероприятия по подготовке и проведению командно-штабных учений в организациях. Применять их следует творчески, исходя из конкретных задач и целей обучения, состава участников учения и уровня их подготовки, местных условий специфики производственной деятельности организаций.

Методические рекомендации разработаны на основе Закона РК «О гражданской защите», Приказа МВД РК под №381 от 20. 04. 2015 г. «Правила информирования, пропаганды знаний, обучения населения и специалистов в сфере гражданской защиты». В основу Методических рекомендаций вошло пособие «Рекомендации по проведению учений и тренировок, а также обучения должностных лиц гражданской защиты и работающего персонала организаций действиям в условиях ЧС», согласованное Управлением гражданской обороны КЧС МВД РК за №29-5-1/167-и от 20.01.2016 г., а также наработанный опыт при проведении занятий с руководящим составом Государственной системы гражданской защиты и участие в учениях.

Методические рекомендации были утверждены на Методическом совете Центра и согласованы с Управлением ГО КЧС МВД РК под №29-5/1044-11 от 06. 04. 2016 года.

В подготовке и выпуске Методических рекомендаций принимали участие сотрудники Республиканского учебно-методического центра гражданской защиты: Мельников Е. Н., Вафина Т. К., Тасиева А. А., Ашинова З. А., Сыдыкова Т. Д..